

2004 MILITARY MEMORANDUM

Nemzetközi versenyek bírói testülete, technikai küldöttei, hivatalos állatorvosai, pályaépítői, szervezői és versenyzői számára.

BEVEZETŐ

---

1. A Memorandum nem szabályzat; a FEI military bizottságának szakmai irányításával, azzal a céllal jött létre, hogy a nemzetközi versenyek szervező bizottságai, hivatalos személyei, felelősei és versenyzői számára a versenyek szervezésével és lebonyolításával kapcsolatos részleteket tisztázza.
2. Egy nemzetközi verseny szervezése összetett feladat: nélkülözhetetlen a hozzáértő szervező bizottság, amely minden feltételt biztosít egy ilyen verseny zökkenőmentes lebonyolításához. A FEI hivatalos személyeknek (bírói testület, fellebbviteli bizottság, állatorvosi bizottság, TD, pályaépítő, Chief Steward) pontosan meghatározott szerepük van. Ugyanakkor a verseny sikerének és szabályosságának szempontjából feltétlenül fontos, hogy a FEI hivatalos személyek, és a szervező bizottság (SzB) teljes összhangban tevékenykedjenek.
3. A memorandum témái a lehető leghamarabban követik a szabályzat témáit. A szabályzatban egyértelműen tárgyalt kérdésekre nem tér ki a memorandum, ugyanakkor bizonyos szabályok értelmezéséhez útmutatást ad.
4. A memorandumot a FEI Általános Szabályzatával, a Szervezeti és Működési Szabályzatával, a Military Szabályzattal és az Állatorvosi Szabályzattal együtt kell olvasni. Ezen kívül helyenként a Díjlovagló és Díjugrató Szabályzat is szükséges.
5. Minden eshetőségre nem térnek ki a szabályzatok. Előre nem tervezett, vagy kivételes esetekben a bírói testület (vagy a fellebbviteli bizottság) dolga, hogy a TD-vel konzultálva döntést hozzon, a sport szellemiségének figyelembevételével, és a lehető legjobban közelítve a FEI Általános Szabályzatának és Military Szabályzatának céljaihoz.
6. A Szabályzatokat minden esetben szigorúan be kell tartani, minden FEI hivatalos versenyen el kell érni a minimális standardot. A memorandum tartalmaz jó néhány ajánlást a „legjobb megoldásokra”, amelyeket a négy csillagos versenyeken, és a bajnokságokon kell alkalmazni. A FEI ugyanakkor tisztában van vele, hogy az új és/vagy alacsonyabb kategóriájú versenyeken nincs mindig lehetőség minden tekintetben a legjobb megoldásokat alkalmazni (költség, vagy egyéb vonzata miatt). Az elsődleges szempont minden hivatalos személy és a SzB számára a lovasok biztonsága, és a lovak jóléte kell, hogy legyen, e két szempont után rögtön a fair play biztosítása következik.

I. RÉSZ : NEMZETKÖZI VERSENYEK SZERVEZÉSE

1. VERSENYNAPTÁR – 117 CIKKELY

a) Nemzetközi military verseny rendezéséhez minden esetben a FEI-től kell a rendező ország Lovas Szövetségének engedélyt kérni. A kérelemnek tartalmaznia kell a verseny helyszínét, időpontját, és kategóriáját (azaz, 1,2,3, vagy 4 csillagos, ifi, vagy junior, stb.)

b) 3 és 4 csillagos versenyeket legkésőbb a tervezett verseny időpontját megelőző év október 1-ig be kell jelenteni. Nyomatékosan ajánlott minél hamarabb bejelenteni a versenyt (a FEI nem ró ki versenynaptárral kapcsolatos díjat abban az esetben, ha a verseny időpontját november 1-ig megváltoztatják, vagy törlik a versenynaptárból). A késve érkező jelentkezéseket egyénileg bírálják el, de minden érdekelt ország szövetségének beleegyezése kell a verseny engedélyezéséhez.

c) A nemzeti szövetségtől kapott kérelem alapján a verseny megjelenik a FEI hivatalos versenynaptárában, de a verseny időpontját és kategóriáját csak a novemberi Bűró ülés után erősíti meg, és fogadja el a FEI.

d) 1 és 2 csillagos versenyek (az általános szabályzatban CIM-ként besorolt versenyek) esetén szintén ajánlott a fenti eljárás betartása, de ilyen versenyt bármikor be lehet tenni a FEI Hivatalos Versenynaptárába, a FEI engedélyével.

2. KIÍRÁS

a) A Szervező Bizottságok (SzB) a nemzeti szövetségüktől kapott ellenőrző lista alapján tudják elkészíteni a kiírást. A kiírást a FEI-nek legkésőbb 16 héttel a verseny időpontja előtt el kell küldeni (de lehetőleg sokkal korábban!).

b) Minden nemzetközi verseny esetén a kiírást, és minden tudnivalót, rendelkezést és megjegyzést a a FEI hivatalos nyelven, angolul, és/vagy franciául kell leírni, vagy elmondani a rendező ország hivatalos nyelven kívül. Kivéve, ha minden résztvevő egy nyelven beszél.

c) A FEI honlapján további hasznos információkhoz juthatnak a szervezők.

3. FEI ILLETÉKEK

A SzB a következőket köteles kifizetni:

a) versenynaptár díj, akkor, amikor a verseny már hivatalosan szerepel a FEI Versenynaptárában;

b) a FEI-nek fizetendő illeték a felajánlott pénzdíjak alapján;

c) azokban a régiókban, ahol a gyógyszer kontroll program (MCP) kötelező (I. és II. csoport), hozzájárulást kell fizetni az MCP programhoz.

A befizetendő díjak mindenkor mértékét a FEI Bulletin közli, amely a nemzeti szövetségeknél megtehető.

4. FEI SZABÁLYZATOK ÉS A JOGI RENDSZER

a) A FEI meghatározza mindazokat a technikai és adminisztratív szabályokat, amelyek érvényesek minden nemzetközi military versenyre.

b) A SzB-nak tudatában kell lennie, hogy létezik egy jól felépített jogi rendszer a nemzetközi versenyeken felmerülő kifogások és panaszok megoldására. Ezt az Általános Szabályzat IX. fejezete határozza meg.

c) A versenyzők (és szervezők) valamint a jogi rendszer közötti legfontosabb közvetítő közege a bírói testület, amely teljes körű felelősséggel rendelkezik a bíráskodást illetően. A bírói testület feladatait az Általános Szabályzat (153. és 163. cikkely), valamint a Military Szabályzat (551. cikkely) rögzíti.

d) Militaryban szokás szerint, ha a bírói testület tagjai szerint egy ügyben megbeszélés és szavazás útján kell dönteni, a bírói testület a rá vonatkozó kérdésekben egyszerű többségi titkos szavazással dönt.

5. A BÍRÓI TESTÜLET JELENLÉTE

- a) A bírói testület első hivatalos feladata a military versenyeken (CCI és CIC) a tereppálya megtekintése és átvétele.
- b) A bírói tevékenység a végső eredmények nyilvánosságra hozatala után 30 perccel fejeződik be. (Ez az időtartam az estelegesen felmerülő panaszok és kifogások esetén a probléma megnyugtató megoldásához, vagy kezeléséhez szükséges bármilyen hosszú időtartamra kiterjedhet.)
- c) CIC versenyeken az utolsó szám gyakran a terepverseny, ezen merül fel a legtöbb olyan dolog, amellyel kapcsolatban a bírói testületnek és a TD-nek döntenie kell
- d) * és ** versenyeken a bírói testület tagjai általában a fellebbviteli bizottságban is töltenek be funkciót, amely időben tovább végzi a tevékenységét, mint a bírói testület.
- e) Ezért, hogy a versenyt a szabályoknak megfelelően rendben be lehessen fejezni, a bírói testületnek (akár CIC, akár CCI verseny), a helyszínen kell maradnia a testület működésének végéig.

6. HIVATALOS SZEMÉLYEK KINEVEZÉSE

- a) A bírói testület tagjait, a TD-t, a pályaépítőt, a hivatalos állatorvos(ok)t-at, a Chief Stewardot és a Fellebbviteli Bizottságot a FEI Military szabályzatának megfelelően kell kinevezni.
- b) A kinevezésekkel kapcsolatos követelményeket az határozza meg, hogy hány csillagos a verseny, illetve milyen kategóriájú a verseny (bajnokság, CCIO, CCI, CIC, stb.) A SzB-nak át kell tanulmányoznia az érvényben lévő FEI szabályokat, mielőtt felkéri a hivatalos személyeket.
- c) CCI-versenyen a bírói testületben nem lehet ugyanaz a három személy két egymás követő évben. CIC versenyen ugyanaz a bírói testület legfeljebb két egymást követő évben bírálhat.
- d) A versenyeken ugyanaz a személy legfeljebb három egymás utáni évben lehet TD.
- e) A SzB-nak minden három és négycsillagos versenyen (CCI***/***) ki kell jelölnie egy TD asszisztent. Ugyanakkor hasznos, ha minden versenyre nevez ki a SzB TD asszisztent. Ez a TD-re háruló egyre növekvő munka megosztását hivatott elősegíteni, főleg olyan esetekben, ahol egyszerre több kategória is van; ugyanakkor ez a gyakorlatlanabb TD-k képzésének nélkülözhetetlen részét is képi.

7. A VERSENY HELYSZÍNÉNEK ELRENDEZÉSE

- a) A versenyhelyszín elrendezése során nem csak a pályákra, az istállók területére, valamint a gyakorló pályákra kell figyelemmel lenni, de gondolni kell a lovak mozgására, a gyalogos nézőkre és a területen mozgó járművekre is.
- b) Ki kell jelölni azokat a területeket, ahol a lovak mozoghatnak – azaz olyan csatornákat, amelyeken a lovak az istállótól a kijelölt gyakorló pályákra, a versenypályákra, az A szakasz startjához, stb. tudnak menni. A nézők biztonsága miatt ne keveredjen a nézők és a lovak útvonala.
- c) Ezen felül meg kell oldani, hogy az ügyeletes járművekkel (mentő, állatorvos, pályaszolgálat) minden pályára, és a cross minden akadályához oda lehessen jutni.

8. GYAKORLÓ ÉS MELEGÍTŐ PÁLYÁK

- a) A Szabályzat szerint megfelelő területet kell biztosítani. A rendelkezésre álló területek nagysága természetesen versenyhelyszínenként változik.
- b) A SzB-nak szem előtt kell tartania, hogy a military lovakat úgy kell elhelyezni, hogy azokkal terepen sétálhassanak, és idomító, ugró edzést is kaphassanak.

Megjegyzés: a verseny ideje alatt (és három nappal előtte) csak az a személy lovagolhatja a lovat munkában, aki versenyzik vele. A lóápoló jártathatja, sétálhat vele, ellovagolhat vele egyik helyről a másikra. Tisztázni és alkalmazni kell a különbséget a „lovaglás munkában” (az idomítottsági állapot és az ugró teljesítmény fenntartása, vagy javítása) és a „járatás” (a kondíció fenntartása) között.

c) A Chief Steward felel a stewardokért, és a gyakorló és melegítő pályák felügyeletéért az idevonatkozó szabályoknak megfelelően.

d) Nem szükséges minden ló minden egyes mozdulatát figyelniük a stewardoknak, főleg nem, amikor sétálnak, galoppoznak, stb. Azonban véletlenszerű ellenőrzésekkel kell elejét venni a szabálytalanságoknak.

e) A melegítő négyszögek számát a memorandum II. részében tárgyaljuk.

f) Általában stewardok elérhetősége szerint szokás kijelölni egy bizonyos időtartamot, amikor a gyakorló akadályokon lehet ugratni. A SzB-nak arra kell törekednie, hogy a kijelölt idő elég legyen a versenyzők számára – pl. kétszer egy nap, másfél – két óra a díjlovaglás előtt és közben; és legalább 30 perccel a díjugrató vizsga előtt.

g) Szintén ajánlott néhány cavaletti és kis X a gimnasztikázáshoz, közel, de elkülönítve a normál bemelegítő akadályokhoz.

KIVÉTELES ESETEK (516. CIKKELY)

Kivételes esetekben a bírói testület – a ló és a sportág érdekeit szem előtt tartva - engedélyezheti a lovasnak, hogy „tiltott” területen lovagoljon. Ilyen kivételes eset lehet:

a) A steeplechase területe, ha nincs más galoppozásra alkalmas terület.

b) A díjlovagló négyszög, ha az – nem szokványosan – fedeles lovardában van.

c) A díjlovagló négyszög körül, szigorúan meghatározott időtartamban és felügyelet alatt, fiatal lovak megnyugtatása miatt, a lónak újdonságot jelentő léghör megszokása miatt, stb.

d) Az A és a C szakaszon, ha nincs más sétára alkalmas terület, és ha lóháton a legegyszerűbb végignézni e két szakaszt – ne feledjük, hogy ezek a szakaszok nem tájékozási feladatok!

e) A díjugrató pálya, a versenyzők felvonulása során.

A bírói testületnek minden esetben minden versenyző számára egyenlő elbánást kell biztosítani.

9. ISTÁLLÓK (ÁLLATORVOSI SZABÁLYZAT 1005, 1013 CIKKELY ÉS I, XII, XVI MELLÉKLET)

a) Ha lehetséges minden lovat a verseny területén kell elszállásolni. Nyugat – Európában a ló szállás többnyire istálló (mobil, vagy állandó), de máshol, a helyi szokások szerint másfajta elhelyezés is lehetséges. Ez a pont az istállós elhelyezésre vonatkozik, de a biztonságos elhelyezéssel és a versenyzők egyenlő elbánásával kapcsolatos követelményeknek minden esetben meg kell felelni.

b) CCI versenyeken a lovaknak a hivatalos ló szállást kell használni. CIC versenyeken nem minden esetben szükséges a verseny helyszínén felállított istálló, hiszen az egy napon tartott versenyeken a lovakat gyakran egyáltalán nem istállózák. Ugyanakkor ne feledjük, hogy az állatorvosi és a felügyeleti (steward) szemlék az istállóban elhelyezett, és a nem istállózott lovakra ugyanúgy érvényesek (Állatorvosi Szabályzat 1005.2.5.3.).

c) Az istállóknak meg kell felelniük a helyi egészségügyi és biztonsági hatóságok követelményeinek. Rendelkezésre kell, hogy álljon megfelelő tüzoltó felszerelés, ki kell jelölni, és akadálymentesen kell tartani a vészkijáratokat. A helyes istállóhasználatra fel kell hívni a résztvevők figyelmét – jól látható „Tilos a dohányzás” feliratot kell elhelyezni azt istállóban, fel kell hívni a figyelmet, hogy a placcot hagyják szabadon, és hogy a lopások elkerülése végett semmilyen értéket ne hagyjanak elől.

- d) Az istállókat (különösen a mobil istállókat) ellenőrizni kell a felépítmény biztonság és megbízhatósága szempontjából.
- e) Az istállóktól távolabb biztosítani kell elkülönítő boxot, valamint a dopping vizsgálati boxokat, (pata) mosót slagokkal, és tároló lehetőséget a felszerelések és a takarmány számára.
- f) Az istálló területét és környékét úgy kell kialakítani, hogy rendben lehessen tartani, valamint, hogy a közönség nem tudjon bejutni ok nélkül, és hogy éjszakára le lehessen zárni.
- g) Ki kell jelölni egy istállóvezetőt és néhány felügyelőt (stewardot), akik segítenek a versenyzőknek.
- h) A istállóvezetés hatékonysága nagymértékben növelhető a „Belépési kontroll” rendszerrel, amely kijelöl egy „biztonsági zónát”. Ennek megléte CCI***/**** versenyeken kötelező (a pontos megfogalmazást lásd Állatorvosi Szabályzat XII 1 és 2). Minden más versenyen opcionális; ez azonban nem menti fel a SzZB-ot az egyéb, a-g bekezdésben meghatározott kötelezettségei alól.

10. MEGHÍVÁSOK ÉS KÖLTSÉGEK

- a) Minden meghívást a nemzeti szövetségnek küldi (nem egyéni versenyzőknek) a rendező ország szövetsége.
- b) A FEI Military Szabályzat és Általános Szabályzat tárgyalja a meghívásokra és költségekre vonatkozó szabályokat.
- c) A szabályzat kimondja, hogy minden versenyzőnek ugyanolyan díjat kell fizetni, de a SzB a külföldi versenyzőknek, azaz azoknak, akiknek más országból kell a verseny helyszínére utazni, megállapíthat más díjakat, mint a hazai versenyzőknek.

11. SZÁLLÁS

- a) A lóápolókat az istálló közvetlen közelében kell elhelyezni. Bajnokságon a szállást a SzB biztosítja; a legtöbb egyéb versenyen a lovászok saját lakókocsiban, vagy a lószállítóban alszanak, ilyenkor a tengeren túlról érkező versenyzők lóápolóinak kell szállás biztosítani. A szállásra vonatkozó rendelkezéseket bele kell írni a kiírásba.
- b) A lóápolók akár egy hétig is a verseny helyszínén laknak: ezért biztosítani kell számukra zuhanyzót, WC-t, reggeli, ebéd és vacsora lehetőséget rugalmas időbeosztással.
- c) CCI és CIC versenyzők általában maguknak intézik a szállást (ami lehet saját lakókocsi, vagy a lószállító is), de a SzB-nak segíteni kell a külföldi versenyzők számára szállást intézni. Bajnokságokon a SzB feladata a versenyzők a szállásának intézése –a részleteket lásd a FEI szabályzatokban felnőtt, ifjúsági és junior bajnokságokra.
- d) A SzB-nek kell gondoskodni a TD, a fellebbviteli bizottság, a bírói testület, a hivatalos állatorvos(ok) elhelyezéséről és étkeztetéséről, és rendelkeznie kell a pályaépítő és más hivatalos személyek ellátásáról. A hivatalos személyek elhelyezhetők magánházaknál, vagy hotelban.

12. SZÁLLÍTÁS

A SzB felelős a TD, a fellebbviteli bizottság, a bírói testület és a hivatalos állatorvosok szállításáért, és gondoskodnia kell a többi hivatalos személy szállításáról is.
A TD felelős a szállásokkal, ló szállással, ellátással és szállítással kapcsolatos rendelkezések ellenőrzéséért.

13. NEVEZÉSEK, MINŐSÜLÉSEK ÉS REGISZTRÁCIÓ – 506, 610 ÉS 511 CIKKELYEK

- a) Nevezések csak a nemzeti szövégektől fogadhatók el.
- b) A TD, vagy az általa kijelölt személy ellenőrzi, hogy minden CCIO/CCI/CIC verseny indul versenyző megfelelőképpen igazolását és minősülését, amelyet a nemzeti szövetség állít ki (vagy a Szabályzattal

összhangban valamilyen felmentéssel bír). Ez nem jelenti azt, hogy a TD-nek kell ellenőrizni személyesen a versenyzők minőségét – csak azt kell ellenőriznie, hogy a versenyzőt igazolta –e a nemzeti szövetség, amely (a szövetség) így felelősséggel tartozik a lovainak és lovasainak minősítésével kapcsolatban az adott versenyre. Arról is meg kell győződnie, hogy mind a ló, mind a lovas szerepelnek a FEI adatbázisában a verseny időpontjának évében.

c) Az igazoló dokumentumnak egyértelműen kell tartalmaznia a FEI-nél elérhető mintában meghatározott információkat. Minden lovas nemzeti szövetsége felelős azért, hogy a lovasok időben megkapják ezt az igazoló dokumentumot; a titkárságnak meg kell győződnie arról, hogy a végleges nevezéssel ezek az igazoló dokumentumok is elkészülnek, és így a TD számára elérhetővé válnak.

d) A felnőtt kontinens és világbajnokságok esetén a FEI mindezt közvetlenül a nemzeti szövetségekkel intézi.

e) Pónik azzal a feltétellel vehetnek részt FEI military versenyeken, hogy mind a ló, mind a lovas a Szabályzatban előírtaknak megfelelően minősült.

14. IDŐBEOSZTÁS

A SzB a TD-vel egyetértve részletes időbeosztást alakít ki a verseny teljes időtartamára. A következőket kell meghatározni:

a) Azt az időpontot, amikor legkorábban lovak érkehetnek a verseny helyszín istállójába.

b) **Első ló vizsgálat**, amelyet a kijelölt állatorvos a lovak érkezésekor hajt végre.

c) **Tereppálya átvétele**: a bírói testület, a TD és a pályaépítő részvételével (a verseny hivatalos kezdete előtt legalább egy nappal).

d) **Hivatalos technikai értekezlet** a versenyzőknek (ha van, csapatvezetőknek), ahol minden instrukciót és részletet megkapnak a TD-től és a SzB-től. A bírói testületnek is jelen kell lennie. A C szakasz előtti pihenő időtartamára vonatkozó kezdeti elképzelést be kell jelenteni. Csapatverseny esetén itt - vagy korábban, a csapatvezetők számára tartott értekezleten - lehet kisorsolni a résztvevő nemzetek indulási sorrendjét (XI. melléklet).

e) A terepszakaszok **hivatalos megnyitásának időpontját** tudatni kell a csapatvezetőkkel és a versenyzőkkel, a TD és a pályaépítő iránymutatásai alapján. Biztosítani kell járműveket az A és a C szakasz bemutatásához, de a TD, a bírói testület és a SzB engedélyezheti e szakaszok bemutatását lóháton is.

Miután a terep nyitva áll, ha a versenyzőknek bármilyen felvetésük van a pályával kapcsolatban, azzal közvetlenül a TD-hez, vagy a lovasok koordinátorához fordulhatnak, aki a felmerült probléma további kezelésére szintén a TD-t informálja.

f) **A pálya megnyitása a közönség számára** – milyen intézkedéseket kell tenni kedvezőtlen időjárási viszonyok esetén (pl. ha nagyon vizes a talaj).

g) **A fellebbviteli bizottság értekezlete** (vagy */** versenyeken a bírói testület értekezlete) az állatorvosi bizottsággal, hogy megtárgyalják a lóútlevellel kapcsolatos esetleges problémákat, szabálytalanságokat.

h) **A bírói testület ülése** az állatorvosi bizottsággal és a TD-vel, az első lószemle végrehajtásának módjáról, és az egyéb, közérdeklődésre számot tartó kérdések tárgyalása, pl. a pihenő használatáról a C szakaszon.

i) **Első lószemle** a bírói testület és a hivatalos állatorvos részvételével. A lószemle tekinthető a verseny hivatalos kezdési időpontjának. Ne feledjük, ha egy lovas két lovat hoz a versenyre, amelyek közül csak eggyel akar indulni, akkor az „Indulók bejelentésekor” választhat, hogy melyik lóval indul, feltéve, hogy mindkét ló átment az első lószemlén.

j) Csapatverseny esetén – **az indulók bejelentése** (a csapatok összeállítása, és a csapattagok sorrendje) a csapatvezetők által, a TD, a SzB, a bírói testület és a lovasok koordinátorának jelenlétében.

k) **A bírói testület összeül** egy tesztlóvas bírálatára (rendszerint 20-30 perccel az első induló előtt).

l) **A díjlovagló feladat** elhúzódhat két, egymást követő napra az indulók számtól függően; egy nap nem lehet több 48 indulónál.

m) **Lovasok gyűlése** (minden lovas számára, aki részt akar venni) a TD és a bírói testület részvételével, a terep nap előtti este. A gyűlés feladata, hogy informálja a lovasokat a terepszakaszokon bekövetkezett bármilyen késői változtatásról az időjárási körülmények miatt, vagy bármi olyan kérdéstről, amelyet a TD és a bírói testület fontosnak tart közölni a versenyzőkkel, mielőtt megkezdik a terepversenyt.

n) **A terepverseny startja** – betartva minden versenyző között szükséges időköz. A négyperces időköz jól bevált, de ha kevés versenyző van, ötperces időköz is lehet hagyni. A négyperces időköz akkor lehet csökkenteni, ha nagyon tapasztalt a pályaszolgálat.

o) **Harmadik lószemle (kondíció vizsga)** ugyanazoknak a hivatalos személyeknek a részvételével, akik az első szemlét csinálták, és a lovaknak ugyanabban a sorrendjében.

p) **A díjugrató pálya átvétele** a bírói testület, a TD és a pályaépítő részvételével.

q) **Hivatalos pályabemutató** a megfelelőképpen felöltözött lovasok részvételével.

r) **A díjugrató vizsga kezdete.**

s) **A végleges eredmények hivatalos közzététele.**

t) **Díjátadási ceremónia.**

u) **Alternatívák a CIC versenyek időbeosztásában.** Míg a CCI versenyeken a verseny feladatok sorrendje meghatározott, a CIC versenyeken a SzB-nak vannak egyéb lehetőségei is. Ezeket (és az ezekhez kapcsolódó feltételeket) egyértelműen meghatározza a Szabályzat, de röviden összefoglalva:

- A díjugratás lehet a terepverseny előtt vagy után (501 2 Cikkely);
- A lószemle lehet sokkal rövidebb és egyszerűbb (518 2 Cikkely);
- Az A fázis nem kötelező. A hosszát nem határozza meg a Szabályzat, alapvetően azt a célt szolgálja, hogy a ló bemelegedjék a D szakasz startjára.

A X. melléklet tartalmaz egy-egy időbeosztás példát háromnapos versenyre csapatversennyel, és egynapos versenyre.

15. KOMMUNIKÁCIÓ A VERSENYZŐKKEL

A CCI és CIC versenyek szervezése nagyon összetett feladat, ezért a versenyzőknek mindent meg kell tenniük a verseny zökkenőmentes lebonyolítása érdekében. A versenyzők nyilvánvalóan elsősorban saját érdekeit tartják szem előtt, de tapasztalataikkal sokat segíthetnek. Ezért mindenkinek (versenyzők, hivatalos személyek, és a SzB) egyformán érdeke, hogy jó legyen a kommunikáció a versenyzőkkel (és a csapatvezetőkkel).

a) A verseny előtt

A kiírást, és néhány esetben a szállásról, ló szállásról, takarmányról, lóápolókról, közlekedési eszközökről, a szállások közötti távolságról, az istállókról, a gyakorló pályákról, a versenypályákról, és minden egyéb fontos dologról szóló információt el kell küldeni a nemzeti szövetségeknek, amelyek eljuttatják ezeket a versenyzőknek.

b) Érkezés a verseny helyszínére

Minden versenyző számára készíteni kell egy információs csomagot, amely tartalmazza a verseny részletes technikai tudnivalóit (lásd a III. fejezetben: Dokumentáció hivatalos személyek számára), karszalagokat, étkezési jegyeket, meghívókat, a lovak startszámát, stb.

c) A verseny ideje alatt

Ki kell helyezni egy hivatalos üzenő falat, rendszerint az istállóban, ahová a hivatalos közleményeket ki lehet tűzni: egy másikat ki lehet helyezni egy nagyobb forgalmú helyre (pl. a versenyiroda mellé). A levélfiókos rendszer nagyon kényelmes a csapatvezetőknek szánt információ eljuttatására.

Az első hivatalos kontaktus a versenyzők és a hivatalos személyek, valamint a SzB között a technikai értekezlet; azért nagyon fontos, hogy ez jól előkészített legyen – lásd XI. melléklet.

A „lovak gyűlése” a terepverseny előtti este kiváló lehetőséget ad a versenyzők, a hivatalos személyek és a SzB közötti kommunikációra.

A lovas koordinátor (lásd 16. pont) sokat segíthet az információáramlásban mindkét irányba. Egyértelműen az a feladata, hogy a lovasok észrevételeit, ötleteit a hivatalos személyek felé közvetítse.

16. LOVAS KOORDINÁTOR KINEVEZÉSE

a) Minden versenyen, minden kategória esetén (a bajnokságok kivételével) ki kell nevezni egy hivatalos lovas koordinátort, akinek az a feladata, hogy kapcsolatot teremtsen a lovasok és a bírói testület, valamint a TD között, és, ha lehetséges, javítsa a felek közötti kommunikációt. A lovas koordinátornak kell minden fontos, a lovasokat érintő kérdésben képviselni a versenyzőket, minden nap találkoznia kell a TD-vel és/vagy a bírói testülettel, hogy megbeszéljék a felmerült ügyeket pl. az akadályokkal, a talajjal kapcsolatban. A rövid versenyeken (pl. az egy nap alatt zajló CIC-n) nem szükséges koordinátort kinevezni. Ebben az esetben a SzB és a hivatalos személyek feladata, hogy lovasok észrevételeire odafigyeljen.

b) A lovas koordinátort a SzB, és a bírói testület/ TD választja ki. Koordinátor az a versenyen induló tapasztalt és érett lovas lehet, aki elfogadja a tisztséget.

c) Olyan versenyeken, ahol nagy az induló létszám, és pl. két kategóriába van, érdemes mindkét kategóriába kinevezni egy-egy koordinátort (pl. egyet a CCI*** és egyet a CIC**).

d) Bajnokságokon a lovas koordinátor szerepét a csapatvezetők látják el.

17. LOVAK SZÁMA

A szervezőknek azonosító számot kell kiadni minden versenyre érkező ló számára. Ezt a lovaknak minden esetben hordaniuk kell, ha elhagyják az istállót. A számot helyettesíteni lehet a startszámmal.

a) Olyan versenyen, ahol csak egyéni versenyzők vannak, az azonosító szám és a startszám megegyezik. A szám viselésének az az előnye, hogy a verseny során könnyebb beazonosítani a lovat, valamint elkerülhetők az esetleges félreértések.

b) Csapatverseny esetén a SzB döntésére van bízva, hogy a startlista meghatározása után kiad-e új számokat, vagy sem.

A szám megváltoztatásának az az előnye, hogy a nézők és a hivatalos személyek könnyebben be tudják azonosítani a díjlovaglásban és terepen induló lovakat, feltéve persze, hogy egy részletes startlista készült az indulókról.

18. PROGRAM

Programfüzetet lehet kiadni a verseny rövid leírásával, minimálisan a következő tartalommal:

- A lovagolandó díjlovagló feladatokat.
- A távolságokat, iramokat, és a terepverseny minden szakaszának alapidejét
- A terepszakasz tervét rajzokkal és az akadályok leírásával
- Díjugratás feladatban az akadályok száma és az iram
- Rövid leírás a hibapontok kiszámításáról
- A lovasok, lovak, tulajdonosok neve és nemzetisége, és a lóval kapcsolatos olyan információk, amelyek számot tarthatnak a közönség érdeklődésére (kor, szín, nem, fajta, tenyésztő ország, korábbi eredmények, származás, stb...)

Mivel a programot jó előre ki kell nyomtatni, nem lehet a versenyzőket indulási sorrendben feltüntetni, ha egyéni és csapat indulók is vannak. Ezért lehetőség szerint ki kell adni a startlistát, mihelyt kisorsolták.

19. NEMZETI CSAPATOK SORSOLÁSA (512. CIKELY)

a) Hivatalos, vagy nem hivatalos csapatverseny esetén a sorsolás nyilvános. Legtöbbször a hivatalos technikai értekezlet a legjobb alkalom erre.

b) A sorsolás meghatározza a nemzetek indulási sorrendjét az első és a harmadik lószemlén, és a csapatokon belül a lovasok sorrendjét. Meghatározza azt is, hogy az egyéni indulókat hány lovasonként tehetik be a startlistába a csapatvezetők.

20. LOVASOK INDULÁSI SORRENDJÉNEK MEGHATÁROZÁSA

20.1 Olyan versenyen, ahol csapatok is indulnak

a) A sorsolás az indulók bejelentése után történik, az összes csapatvezető jelenlétében, akiknek meg kell határozni a lovasaik sorrendjét a csapaton belül, a Szabályzat szerint. A bírói testületnek szintén jelen kell lenni.

b) Nagyon gondos előkészítést igényel a sorsolás, és úgy kell végrehajtani, hogy az eredményt bizalommal elfogadják a résztvevők. Nagyon fontos, hogy az eredmények, és a startlista már betöltött pozíciói azonnal láthatóak legyenek minden jelenlévő számára. Egy kis gyakorlás nagyon hasznos lehet.

c) Általában két emberre van szükség azon kívül, aki az eljárást vezeti (ez általában a TD); az írnokoknak is jelen kell lenni, hogy azonnal le tudják jegyezni a startlistát.

d) Ne feledjük, hogy az 505.4 cikkely szerint sok versenyen nem lehetséges, hogy a csapat két, vagy három tagja második lovat is lovagoljon, mert nem férnek bele a startlistába.

20.2. Olyan versenyen, ahol csak egyéni indulók vannak

Ebben az esetben a SzB már korábban, a TD javaslata alapján összeállíthatja a startlistát, amelyet a programfüzetben leközölhet.

21. ÁLLATORVOSI VISZGÁLAT, LÓSZEMLE, ÚTLEVÉL ELLENŐRZÉS

21.1. Általános szabályok

Ezeket az eljárásokat részletesen tárgyalja az Állatorvosi Szabályzat közelmúltban módosított 1011. cikkelye.

Az eljárások célja:

a) a ló azonosítása a FEI passport alapján;

b) a védőoltások meglétének ellenőrzése;

c) a ló általános egészségi állapotának meghatározása, és annak kijelentése, hogy a ló bemehet az istállóba más lovak közé, és

d) annak ellenőrzése, hogy a ló erőnléte elég ahhoz, hogy részt vegyen a versenyen, vagy folytassa azt.

Az itt olvasható rövid leírás, és az I. sz. melléklet segít a SzB-nak, és az előkészületi munkákban és lebonyolításban résztvevőknek.

21.2 Első állatorvosi vizsgálat

Amikor a lovak megérkeznek, a lehető leghamarabb sor kerül erre, de mindenképpen azelőtt, hogy a lovat az istállóba engednék. A hivatalos állatorvos, vagy az ő helyettese végzi. Megtörténik a ló azonosítása az útleivel alapján, valamint az útleivel adatainak, az előírt védőoltásoknak, és az egyéb részletek érvényességének ellenőrzése. A ló általános egészségi állapotát is vizsgálják, valamint, hogy nem szenved fertőző betegségben. Minden lónak, amelyik az istálló területére bemegy, át kell esnie az állatorvosi vizsgálaton, függetlenül attól, hogy versenyzik-e vagy sem.

21.3. Második állatorvosi vizsgálat

Erre a D szakasz végén kerül sor, ellenőrzésképpen, hogy a ló visszanyerte erejét az erős megterhelés után és a saját lábán vissza tud menni az istállóba. A kezelő állatorvos végzi.

21.4. Első és harmadik lószemle (lásd I. melléklet)

Kondícióvizsga. Az I. melléklet részletesen tárgyalja a személyek elhelyezkedésével, a kialakítandó felvezető résszel kapcsolatos tudnivalókat háromnapos (CCI) versenyre vonatkozóan. CIC versenyeken hasonlóképpen lehet a lószemlét végrehajtani, de bizonyos változtatások megengedettek – erre vonatkozóan a Military Szabályzat ad iránymutatást.

21.5. Második lószemle

A második lószemlét a bírói testület egy tagja, valamint a hivatalos állatorvos végzi a D boxban (a 10 perces pihenőben a D szakasz előtt); végig ugyanannak a bírónak kell ott lenni.

1) DOPPING KONTROL PROGRAM (MCP)

A SzB-nak, a bírónak, a TD-nek tisztában kell lenniük a FEI Állatorvosi Szabályzatával, és a dopping kontrol eljárással.

a) Az MCP az I és II földrajzi csoport minden FEI nemzetközi versenyét érinti (lényegében Nyugat-Európát). A FEI kijelöl néhány teszt állatorvost (TÁ); a TÁ jelenléte a versenyeken véletlenszerű: ez ügyben nincs egyeztetés a SzB-al, vagy a hivatalos személyekkel.

A SzB köteles megfelelő helyet biztosítani a lovak MCP tesztelésének – lásd Állatorvosi Szabályzat. Ez egy, vagy két nyugodt, tiszta istállót (boxot) jelent.

b) A TÁ-nak jelentenie kell a jelenlétét és fel kell vennie a kapcsolatot a hivatalos állatorvossal és a TD-vel. A TÁ véletlenszerűen választ ki lovakat a bírói testület elnökével konzultálva: a bírói testület is javasolhatja bizonyos lovak szűrőpróbaszerű vizsgálatát. A FEI normál esetben az indulók 5%-ának vizsgálatát javasolja.

c) A TÁ-k szokványos esetben a terep napján vesznek mintát a lovaktól. Elméletileg a verseny végéig maradhatnak, ha egyáltalán megjelennek a versenyen, de jöhetnek a díjlovaglásra, sőt az első lószemlére is.

d) A SzB-nek rendelkeznie kell egy mintavételi szettel, ha nem jelenik meg TÁ: a mintavételi szettet a nemzeti szövetségeken keresztül lehet beszerezni. Ilyen esetben a bírói testület kérheti a mintavételeket, amit az állatorvosi bizottság egyik tagjának kell elvégezni. Azonban normál esetben a bírói testület nem rendelhet el dopping vizsgálatot. Nem szabad elfelejteni, hogy ha olyan versenyt rendeznek, amely rész az MCP-nek, a SzB illetéket fizet az MCP számára, akár megjelenik a TÁ, akár nem. Ezen felüli tesztelés plusz költségekkel terheli a SzB-ot, ezért kerülendő.

e) Az MCP területén kívül az illetéken nemzeti hatóság hajtja végre a mintavételt. A SzB-nak a FEI Állatorvosi Szabályzatnak megfelelően kell a megfelelő feltételeket biztosítani ehhez.

f) Ne feledjük, hogy ha egy lovat halálos baleset ér a versenyen, a FEI megköveteli a dopping vizsgálatot.

22. SAJTÓ

a) A nagyobb versenyek sajtóval kapcsolatos követelményei a FEI-nél beszerezhetőek, amely a Lovas Újságírók Nemzetközi Szövetségével együtt egy nagyon hasznos útmutatót dolgozott ki.

b) Ki kell jelölni egy PR vezetőt, aki a megfelelő személyt megtalálja a sajtóval való kapcsolattartásra.

c) Ellátást, és a lehető legjobb technikai eszközöket (telefon, fax, email, telex, stb.) kell biztosítani azoknak az újságíróknak, akik a versenyről akarnak írni. A sajtót mindig tájékoztatni kell az ideiglenes és a végleges eredmények közötti különbségről.

d) A fotósok szintén speciális körülményeket kívánnak. El kell őket látni egy megkülönböztető mellénnyel, vagy karszalaggal, hogy a hivatalos személyek segíthessék a munkájukat, anélkül, hogy megzavarnák a versenyt, a lovakat, vagy a lovasokat.

23. A VERSENY ÉRTÉKELÉSE

Kívánatos, hogy a TD a verseny végén kezdeményezzen egy értékelést, ahol nyíltan átbeszélhetik a résztvevők a versenyt, kiemelhetik az erősségeket, és azt, hogy miben kell még javulni a szervezést és lebonyolítást illetően.

E találkozóznak nyitottnak, konstruktívnak és pozitív kicsengésűnek kell lennie, hogy a jövőre vonatkozóan a leghasznosabb megjegyzések elhangozzanak.

Tárgyalni kell a verseny szervezésére vonatkozó általános dolgokat, a különféle versenyfeladatokhoz kapcsolódó szervezési feladatok nehézségi fokát (díjlovagás, terep, díjugratás), a bírói testület a kulcsszereplők (FEI és mások) tevékenységére vonatkozó megállapításokat, a versenyzők, lóápolók, tulajdonosok számára nyújtott lehetőségeket.

Ezen a találkozón jelen kell lennie a versenyigazgatónak, a szervezőknek, a bírói testületnek, a TD-nek, a fellebbviteli bizottság elnökének, a pályaépítőnek, a hivatalos állatorvosnak, és a lovasok képviselőjének.

A találkozó ne legyen hosszabb 30-40 percnél, a vég következtetéseket bele kell írni a TD/külföldi bíró jelentésébe.

24. JELENTÉSEK A FEI-NEK

Hogy a FEI jól tudja követni, hogy a versenyek

25. JELENTÉSEK A FEI-NEK

Azért, hogy a FEI nyomon követhesse a szabályai szerint zajló versenyeket, jelentést kell írni a következő személyeknek:

a) TD/ Külföldi bíró jelentése – lásd II. Melléklet.

Ezt a teljes, átfogó jelentést a FEI military bizottságának kell benyújtani.

b) Hivatalos állatorvos jelentésre.

Technikai jellegű dolgokról a FEI állategészségügyi osztályának.

c) Chief Steward jelentése.

A felügyeleti feladatok technikai jellegű jelentése.

d) Fellebbviteli Bizottság jelentése

Útlevel érvénytelenségekkel, és egyéb ügyekkel kapcsolatban; ha nincs Fellebbviteli Bizottság, akkor a bírói testület elnöke írja.

e) A főbíró jelentése . (lásd VIII. melléklet)

Csak halálos baleset esetén kell írni.

A fentiekén túl a főbírónak jogában áll, és feladata minden olyan dologról jelentést írni a FEI-nek, amelyet fontosnak ítél meg.

II. RÉSZ: DÍJLOVAGLÁS

1. FEJEZET – TECHNIKAI SZEMPONTOK

1. TALAJ

- a) A díjlovagló négyszög 20 x 60 m, tökéletesen sík és sima felszínű.
- b) Ajánlottak a homok, vagy az all-weather talajok, amelyet kifejezetten a díjlovaglás igényei szerint alakítottak ki. A jól ápolt, megfelelőképpen tömör gyep is kiváló talaj lehet (kb. 15 cm jó talajba vetett, rendszeresen öntözött, hengerezett és nyírt gyep). Sok esetben a legeltetett gyep is megteszi, feltéve, hogy sík, és a verseny előtt ápolják (hengerezett, nyírt, szükség esetén öntözött).
- c) Bármilyen a talaj (homok, all-weather, vagy gyep), nagyon fontos, hogy ne gyűjtse össze az esővizet a környékéről, és hogy jó vízelvezető legyen.
- d) A gyepes pályát verseny közben úgy kell karbantartani, hogy el kell távolítani, és ki kell pótolni a kifordult füves földcsomókat. A homokok pályát el kell egyengetni, fel kell fogasolni, és újra be kell jelölni, különösen a középvonalat, és az átlókat, kb. minden 8. versenyző után. Az all-weather talajok állapotát speciális eszközökkel kell fenntartani.
- e) A trágyát minden fajta talajról rendszeresen le kell szedni.

2. PÁLYA

2.1. Elrendezés

Ne legyen túl közel kommunikációs útvonalhoz, díjugrató pályához, parkolóhoz, árusokhoz, büfékhöz, egyéb zajforráshoz.

2.2. Tájéolás

Lehetőség szerint úgy kell tájolni, hogy a bírónak (a négyszög végén ülőknek) ne süssön a szemükbe a Nap. Ezen kívül a várható eső beesésének irányát is figyelembe lehet venni.

2.3. Méretek

- a) A 60 x 20 m méter a négyszög kerítés belső szélein kell mérni.
- b) Az előírt minimum 15 méteres távolságot a közönségtől a négyszög kerítés külső szélétől kell mérni.
- c) Ha nagy tömegű közönség várható, jobb, ha 15 méternél nagyobb távolságot próbálnak kialakítani a szervezők a nézők és a négyszög között.
- d) A díjlovagló négyszög közvetlen közelében csak a bírók bódéi, és lehetőség szerint a pontozó iroda, valamint egy kisebb körbezárt televíziós közvetítő terület legyen (lásd 2.6).

2.4. Kerítés

- a) A kerítés magassága kb. 30 cm, a kerítésnek stabilnak kell lenni, ne tudja feldönteni a szél.
- b) Ha nincs állandó kerítése a négyszögnek, 2 méter hosszú lécekből összeállított hordozható elemekből is fel lehet építeni. A kerítést le kell festeni fehérre. Figyelni kell arra, hogy ne tudjon beleakadni a ló lába.
- c) Az „A” betűnél bejáratot kell hagyni. Ez a kerítés közepén lévő két méteres része (amit a pályaszolgálat mozgat, hogy a ló be tudjon menni, és ki tudjon jönni a négyszögből), de megoldható mozgatható sorompóval, vagy kordonnal is.

2.5. Jelzések

- a) A Szabályzatnak megfelelően a betűket a rövid- és a hosszúfalon egyaránt a kerítésen kívül, kb. **50 cm-re** a kerítéstől kell elhelyezni. Az a jó megoldás, ha fehér alapon feketék a betűk, négyoldalú, vagy háromoldalú formán, hogy minden irányból jól láthatóak legyenek.
- b) A betűk alját szilárdan rögzíteni kell, vagy olyan nehéznek kell lenniük, hogy a szél ne tudja felborítani őket, és magasabbnak kell lenniük a kerítésnél.
- c) Annak érdekében, hogy a lovasok és a bírók pontosan lássák a betűk pontos helyét a négyszögben, a kerítés belső oldalán piros ragasztószalaggal, vagy felfestéssel kell jelölni ezeket a pontokat.
- d) A középvonalat jelölni kell, és a programtól függően jelölni lehet a **D, L, X, I** és **G** pontokat. Ez utóbbiakat a talajon húzott kb. 2 méter hosszú csíkkal, oly módon, hogy az ne zavarja a lovat

e) A középvonalat és a középvonal pontjait füves pályán legjobban fűnyíróval lehet jelölni, homokos pályán pedig kis hengerrel, vagy gereblyével (a fűnyíró, vagy a henger normál szélességében). Homokos pályán minden 8. versenyző után célszerű újra jelölni a pályát. Néhány all-weather talaj nem alkalmas a jelölésre, ezért ezeken nem lehet kijelölni a középvonalat, és a középvonal pontjait.

2.6. A négyszög környezete

a) Ellenőrizzük le, hogy a négyszög közvetlen környezetében nincs semmi, ami zavarhatná a versenyzőket (pl. hangosbeszélő, bokrok, zászlók, virágok, molinó, amit a szél csapkodhat). Nincs meghatározva a Szabályzatban, hogy a négyszögtől milyen távolságra lehet virágdekorációt tenni, – ez függ a virág típusától, magasságától – de nem lehetnek a betűknél közelebb (0,5 m), hanem inkább távolabb.

b) Fontos, hogy arra kell törekedni, hogy minden induló ugyanolyan körülmények között versenyezzen.

c) Néhány szervezőnek bevált módszere, hogy a díjlovaglás alatt halk, nyugodt zenét játszanak a hangfalakon – ez jól tompítja az egyéb háttérzajokat, nagy segítség lehet a lovaknak; nem lehet szöveg a zenében, és a hangereje a díjlovagló szám időtartama alatt egyforma kell, hogy legyen.

d) TV kamerákkal, ha szükséges, 15 méternél közelebb lehet menni a négyszöghöz, de a TD-nek kell meggyőződni arról, hogy a kamera nem zavarja a lovakat, és az operatőrnek meg kell értenie, hogy a programok közben a lehető legnyugodtabban viselkedjen, mozogjon. A kameráknak **minden** versenyző esetében ugyanazon a helyen kell állniuk.

3. BÓDÉK HIVATALOS SZEMÉLYEKNEK

a) Minden bírói bódét a négyszög szintje felett kb. 50 cm-el fel kell emelni (két lépcső), és 5 méterre kell elhelyezni a kerítéstől, annak érdekében, hogy a bírók jól belássák az egész négyszöget.

b) A főbíró bódéját pontosan a rövidfal közepére kell elhelyezni C-nél, úgy hogy pontosan a C-A vonalra nézzen. A bódénak elég nagyoknak kell lennie ahhoz, hogy a bíró, az írnok, és egy asszisztens ellátásáról gondoskodni lehessen. Az asszisztens feladata lehet a pontok számítógépre írása, a feladatolvasás, és/vagy az ellenkezők idejének mérése.

c) Ezen kívül egy, vagy két bódéra van szükség, mindegyiknek elég nagyoknak kell lennie ahhoz, hogy a bíró, az írnok és az asszisztens kényelmesen elférjenek. Ezeket a következő helyeken lehet elhelyezni:

- A rövidfalon, a főbíró bódéjától jobbra, vagy balra, a hosszúfal meghosszabbításától 2,5 méterrel beljebb (**M-nél, vagy H-nál**).
- Egy a hosszúfal közepénél **B**, vagy **E** mellett, 5-10 méterre a hosszúfaltól. Fontos, hogy a bírók belássák az egész négyszöget.

d) Ideális esetben a következőképpen helyezkednek el a bódék:

három bódé: **C, H & B**, vagy **C, M & E**

két bódé: **C & B**, vagy **C & E**

- A bódék elhelyezkedéséről a TD dönt, a SzB-gal konzultálva. Azonban néha egy-egy verseny adottságai olyanok, hogy nem lehet bódét elhelyezni a hosszúfal mentén, ebben az esetben minden bódé a rövidfalon lehet: **C, M** és/vagy **H**.
- Nagyon fontos ellenőrizni, hogy minden bíró belátja az egész négyszöget a helyéről. Ajánlatos a bódékat oldalsó ablakkal is ellátni, vagy ha ez nem lehetséges, a **H** és **M** bódékat kicsit befelé lehet fordítani, és a **B/E** bódékat 10 méterig távolabb kell vinni a négyszögtől. Célszerű, ha a bódé ajtaját belülről lehet nyitni és csukni.

e) A bírók és segítéseik kényelme miatt biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy hozzáférjenek valamilyen mosdóhoz; ha ez valamilyen hordozható típus, a közönséget **nem** lehet odaengedni.

f) Ha a bíró a hosszúfalon ül, valamilyen gyors kommunikációs eszközre is szüksége lesz, hogy a főbíróval tudja tartani a kapcsolatot (kiabálás, integetés nem ajánlott!).

4. PONTOZÓ IRODA, AZ EREDMÉNYEK SZÁMÍTÁSA

a) A pontozó iroda helye

A pontozó iroda legjobb helye a bírói bódék mögött 5 méterrel van; mindenesetre elég közel kell lennie a bírókhoz, hogy minden ló után gyorsan össze tudják szedni a pontozó lapokat.

b) Pontozás módszere

Az alábbi példa egy 230 pontos program pontozásának módszere (minden feladatra 0-10 pontot kap a lovas). Minden pontozólapot ellenőriznie kell másnak is.

	H	C	M
A bírálatból adódó jó pontok:	127	138	144
Hibapontok tévesztésért (pl. 2 hiba = 6 pont)	6	6	6
	121	132	138
Jó pontok %-ban kifejezve ($\div 230 \times 100$) (századra kerekítve)	52,61	57,39	60,00
Jó pontok %-nak átlaga (századra kerekítve) (52, 61 + 57,39 + 60,00) $\div 3$		56,67	
Rossz pontok %-ban kifejezve 100 – 56,67		43,33	
Átszámítás hibapontra (tizedes pontossággal) x 1,5		65,00	

Megjegyzés: a programtévesztésért járó hibapontok:

Első: 2 hibapont

Második: további 4 hibapont (összesen 6)

Harmadik: kizárás

5. BEMELEGÍTŐ PÁLYA, GYAKORLÓ PÁLYÁK, SZOKTATÁSI IDŐ

- A bemelegítő pályát úgy kell elhelyezni, hogy kényelmes távolságra legyen a verseny négyszögtől, de ne zavarja az indulókat. Elég nagyoknak kell lennie ahhoz, hogy egyszerre több ló is tudjon melegíteni. Ki kell jelölni egy képzett stewardot a melegítő felügyeletére.
- Két, betűkkel ellátott gyakorló négyszöget (20 x 60m) kell kijelölni, amit a versenyzők rendelkezésére kell bocsátani két nappal a díjlovaglás időpontja előtt. A gyakorló négyszögeket nem fontos teljesen körbeépíteni, de a sarkokat, és a betűket ki kell helyezni.
- A verseny napján a verseny négyszög közelében fenn kell tartani egy gyakorló négyszöget a következő indulónak. Ennek lehetőleg ugyanolyan legyen a talaja, mint a verseny négyszögnek.
- A javasolt időköz a versenyzők között lehetővé teszi, hogy 1-2 percig szabadon körbelovagolják a lovasok a négyszöget a feladat lelovaglása előtt. Fontos, hogy a beengedő steward minden lovast azonos időtartamban engedjen a négyszög köré, akkor is, ha a következő induló előtt szünet van, így tehát minden versenyzőt azonos elbánás illessen meg.
- Főképp azokon a versenyeken, ahol sok fiatal ló indul, gyakran sokat segít, ha odaengedik a lovakat a négyszög köré a díjlovaglás megkezdése előtt, így hozzászokhatnak a verseny hangulatához. Például, a díjlovaglás napján pl. 7,30-8,00-ig kézen sétáltatva, vagy lovon ülve megmutathatják a versenyzők a lovaiknak a négyszög közvetlen környékének területét. Ilyenkor nem lehet „dolgozni” a lovakkal.

2. FEJEZET – ADMINISZTRATÍV SZERVEZÉS ÉS A SZABÁLYOK ELLENŐRZÉSE

1. HIVATALOS SZEMÉLYEK

Ki kell jelölni a megfelelő számú hivatalos személyt:

- 1 **Díjlovagló Chief Steward**, ő felel mindenért, ami a díjlovaglással kapcsolatos. Annyi segítő stewardot kell mellé tenni, ahányra szüksége van, többek között olyanokra, akik ügyelnek a pályákra, és aki nyitja és csukja a négyszög bejáratát.
- 1 **írnok** mindhárom bíró mellé. Az írnokkal szemben támasztott követelmény, hogy írni és beszélni tud annak a bírónak a nyelvén, aki mellé beosztották,
- 1 hivatalos **eredményszámító** a pontok kiszámításához, annyi segítséggel, ahányra szüksége lehet. Kellenek még futárok, akik a pontozólapokat szedik be a bíróktól és az eredményszámító irodához viszik,
- 1 **steward** a felszerelések ellenőrzéséhez: - felszerelés ellenőr.
- 1 **steward** a melegítőpályára (ez is lehet a felszerelés ellenőr).
- 1 PR vezető (sajtófőnök)
- Plusz 1 személy bírónként a pontok számítógépes rögzítéséhez.
- 1, vagy több bemondó.

2. DOKUMENTUMOK

Minden bíró számára a következőket kell előkészíteni:

- a) Pontozó lapot minden versenyzőnek, attól függően, hogy a bíró milyen nyelven beszél, angolul, avagy franciául feltüntetve a bíró, a lovas, a ló nevét és startszámát, a versenyző nemzetiségét. Ha lehetséges, mindezeket az információkat akkor kell a lapra feltenni, mielőtt a bírónak odaadják (pl. előre kinyomtatott öntapadás címkével).
- b) 1 üres, angolul, vagy franciául megírt pontozó lapot, a bíró saját használatára.
- c) Az eredményszámítónak eredmény számító lapokra van szüksége, a startlista, és az indulási időpontok feltüntetésével.

3. DÍJLOVAGLÓ PROGRAMOK VÁLASZTÁSA, IDŐBEOSZTÁS, ÉS AZ INDULÁSI IDŐKÖZ

3.1 DÍJLOVAGLÓ PROGRAMOK VÁLASZTÁSA

- a) A díjlovagló feladatok egymásra épülnek, úgy lettek kialakítva, hogy a ló és a lovas díjlovaglásban mutatott teljesítményét javítsák. A versenyen alkalmazott díjlovagló programot a SzB választja ki, a verseny szintjének megfelelően. A választható feladatok a Military Szabályzat 4. mellékletében található meg.
- b) CIC versenyeken lehetőség van az azonos szintű CCI programot választani, ha a SzB úgy kívánja.

3.2 IDŐBEOSZTÁS

- a) A bírók szempontjából az a legjobb, ha 7-9 lovas van egy-egy blokkban, 10-20 perces szünettel a blokkok között, plusz egy és egynegyed óra ebédszünet.
- b) A szünetek időtartamának meghatározásakor figyelembe kell venni a négyszög karbantartásához szükséges időt is. Az időbeosztásnak figyelembe kell venni a klimatikus viszonyokat is, pl. a forróságot a déli órákban, stb. Ajánlatos a versenyzőket nagyjából egyforma nagyságú csoportokra osztani, hogy ne maradjon például egy kisebb blokk a nap végére.
- c) Ideális esetben maximum 40 lovas indul egy nap a díjlovaglásban. Ha azonban SzB 45 lovast vár az eseményre, ennyit is el lehet bírálni egy nap. Kivételes esetben maximum 48 lovast lehet elbírálni egy nap alatt, ehhez azonban a SzB, a TD és a bírói testület beleegyezése szükséges, és az, hogy a döntésben szem előtt tartsák a verseny érdekeit.
- d) Ha a versenyzők száma egy-egy versenyen nagyon nagy, a díjlovaglás lebonyolításához két és fél, vagy három napra is szükség lehet. Ez elfogadható, de lehetőség szerint kerülendő. Meg kell azt is fontolni, hogy a z indulókat inkább két napon bírálják, nagyjából egyenlő számú indulóval mindkét nap (lásd a Szabályzat 9. mellékletét, a plusz hivatalos személyek tekintetében).
- e) Ha kevés az induló, engedélyezett hosszabb szüneteket beiktatni a lovasok csoportjai közé. Azonban a legtöbb bíró jobban szereti, ha a lovasok között a normál szünetek vannak csak.
- f) A bírói testülettel minden esetben kell konzultálni az időbeosztást illetően, mivel elétérő dolgokat részesíthetnek előnybe.

3.3 Indulási időköz

Az indulások közötti idő a lovagolandó program hosszától függ:

Feladat	Időtartam	Ajánlott időköz a startok között
2002 CCI****	5 perc	8 perc
2002 CCI****A	5 perc	7 ½ perc
2002 CCI****B	5 perc	7 ½ perc
2002 CCI***A	5 ½ perc	8 perc
2002 CCI***B	5 ½ perc	8 perc
2002 CCI*A	5 perc	7 perc
2002 CCI*B	5 ½ perc	8 perc
2002 CIC***	5 perc	7 ½ perc
2002 CIC**	4 ¾ perc	7 perc
2002 CIC*	4 ¾ perc	7 perc

Az ajánlott időközök az alapján vannak kiszámítva, hogy kb. 1 percig járhatja körbe a ló a négyszöget, mielőtt a csengő megszólal.

Sok induló esetén érdemes megbeszélni a bírói testülettel, hogy felváltva legyenek mondjuk 6 és 7 perces, vagy 7 és 8 perces időközök a lovasok között. A stewardoknak, lovasoknak és bírónak együtt kell működniük, hogy

az időbeosztás tartható legyen, és hogy minden lovasnak egyforma idő álljon rendelkezésre ahhoz, hogy körbelovagolja a négyszöget.

4. A NÉGYSZÖG VÉDELME

Meg kell tenni a szükséges intézkedéseket, hogy a közönség, a fotósok, stb. ne léphessenek a négyszög körüli 15 méteres zónába a SzB, a TD és a bírói testület engedélye nélkül.

5. ORVOS, ÁLLATORVOS, PATKOLÓKOVÁCS, MENTŐ

Ellenőrizni kell, hogy a jelenlétükről intézkedett-e a SzB, és hogy a verseny kezdetekor jelen vannak-e a számukra kijelölt helyen, amit a verseny átfogó tervén **kötelező** feltüntetni.

6. KOMMUNIKÁCIÓ

a) A díjlovaglás során lényeges, hogy a fontosabb hivatalos személyeknek legyen walkie-talky-juk, vagy valami hasonló eszköz, amivel könnyen tudnak kommunikálni. Akiknek feltehetően szükségük lesz ilyenre: főbíró, TD, a Collecting Ring Steward???, eredményszámító iroda, hivatalos állatorvos, istállószolgálat, sajtóiroda, bemindő, szervezők, versenyiroda.

b) Ha B, vagy E bíró is van, gondoskodni kell arról, hogy nekik is legyen valamilyen gyors kommunikációs eszközök a többi bíróval (C és H, vagy M) – a saját csatornára beállított walkie- talkie jó megoldás.

7. CSENGŐ ÉS STOPPERÓRA

a) Biztosítani kell a főbíró számára egy jól hallható, könnyen felismerhető hangú csengőt, vagy más hangos figyelmeztető eszközt. Ha egymás mellett két verseny négyszög van, fontos, hogy a csengők hangja különböző legyen.

b) A bíró asszisztensének legyen stopperórája, amivel az ellenkezések, stb. időtartamát tudja mérni.

c) Ha az csengő elektronikus, az esetleges meghibásodásból fakadó kellemetlenség elkerülése miatt óvatosságból legyen kézi csengő is a bírónál.

8. RUHÁZAT ÉS FELSZERELÉS

a) A felszerelés ellenőr a program lovaglása előtt néhány alkalmas másodpercben leellenőrzi minden lovas öltözékét (kesztyű, sarkantyú, stb.) és felszerelését (főképp a zablát) a FEI Szabályzatainak megfelelően.

b) Egyedül a versenyző felelős a ruházataért és a felszerelésért. Ez azt jelenti, hogy ha egy versenyző nem megfelelő ruhában, vagy felszereléssel versenyzik, az ilyenkor szokásos szankcióknak teszi ki magát, még akkor is, ha a steward ellenőrizte e felszerelését. A steward azért van ott, hogy segítséget, tanácsot adjon a helyez ruházattal és felszereléssel kapcsolatban: **de egyedül a lovas felelős.**

c) Ha a versenyző úgy kívánja, a kantárt és a zablét közvetlenül a program lelovaglása után is lehet ellenőrizni; ha úgy ítéli meg az ellenőr, hogy nem szabályos, akkor a Szabályzatnak megfelelően a lovas ki **kell** zárni a versenyből.

d) Pálcát csak a bemelegítéshez lehet használni, addig lehet a lovasnál, amíg be nem lép a négyszögben A-nál.

e) Bemelegítés közben a versenyző bármilyen felszerelést használhat, ami a verseny bármely részén megengedett – nem csak azokat, amelyek a díjlovagló vizsga során megengedettek. Fontos, hogy felszerelés ellenőr alaposan ismerje az idevonatkozó szabályokat.

Megjegyzés: a 2002-es CIC* díjlovagló programmal kapcsolatban számos fontos engedmény van a ruházattal és a felszereléssel kapcsolatban.

9. COLLECTING RING STEWARD ÉS A BEENGEDŐ PÁLYASZOLGÁLAT

a) Biztosítani kell valamilyen eszközt a hivatalos időmérésre, hogy a steward időben be tudja hívni a melegítő pályáról a 10 perces/végső melegítő területre, és a négyszög területére.

b) A négyszöget nem szabad kinyitni a főbíró csengetése előtt, és újra be kell zárni, ha a versenyző belovagolt a négyszögbe.

c) A négyszöget a program végén, a versenyző leköszönése után lehet kinyitni, és mihelyt elhagyta a négyszöget, azonnal újra be kell zárni.

10. TESZTLOVAS (GUINEA PIG)

a) 15-20 perccel az első versenyző indulása előtt, és csak a díjlovaglás első napján, egy nem versenyző ló/lovas páros lelovagolja a programot a bírók előtt. Ideális esetben olyan páros mutatja be, akik az adott szinten rendszeresen versenyeznek. Ez sokkal nagyobb segítség a bíróknak, mint egy díjló lepontozása.

b) A próbának számos célja van: lehetővé teszi, hogy a bírák a bírálattal kapcsolatban felmerült bármely véleményt megbeszéljék. Lehetőséget teremt a TD és a SzB számára, hogy leellenőrizzék, hogy minden bírói bődében megfelelőek a beállítások, és minden a helyén van, mire az első lovas indul; segíti az elektromos eredményjelző beállításában is, ha ilyet használnak.

11. EREDMÉNYJELZŐ TÁBLA

a) Biztosítani kell egy információs táblát, ahol fel van tüntetve minden versenyző startszáma, neve, nemzetisége, a startlista, és a kapott pontok: ezt a verseny során állandóan frissíteni kell.

b) Annak érdekében, hogy a díjlovlás még érdekesebb legyen a nézők számára, javasolt minden bíró minden egyes, feladatonként adott pontszámát megmutatni a program lelovlása közben (számítógépes vagy kijelzős rendszerrel). Arra oda lehet figyelni (bár nem túl lényeges), hogy a kijelzők ne legyenek a bírókkal szemben, mert zavarhatják őket. Minden esetben elfogadható, ha a bírók látják és hallják a versenyző összes jó pontjainak, és végső hibapontjainak a számát.

12. AZ EREDMÉNYEK KIHIRDETÉSE

A díjlovló feladatok eredményét minden egyes ló után a lehető leghamarabb ki kell hirdetni, az eredmény bemondásával, és a hivatalos eredményjelző táblára való kiírásával. A sajtónak, a közönségnek és a versenyzőknek rendszeres időközönként ki kell nyomtatni az eredménylistát. Az eredménylistára felkerülnek a bírónként adott összes jó pontok, bármilyen levonás, pl. a program tévesztéséért, a végső hibapontok száma, és a helyezés – és fel lehet tüntetni a bírónkénti helyezéseket is.

13. ÚTMUTATÁS A SZABÁLYOK ALKALMAZÁSÁHOZ

13.1 Sánta lovak – 526.7 cikkely

a) Ha a főbíró szerint a ló kifejezetten sánta, csengővel meg kell állítania a programot, és azonnal, gyorsan meg kell beszélni a bírói testület tagjaival az esetet. A végső döntés a főbíróé, ami ellen fellebbezésnek helye nincs.

b) Ha úgy döntenek, hogy a ló folytathatja a programot, a versenyzőt arra kell utasítani, hogy annak a feladatnak az elejétől kezdje újra, amelyet megszakítottak.

c) Ha a verseny során a bírói testület nem biztos abban, hogy a ló teljesen rendben van, de az állapota nem olyan rossz, hogy azonnal kizárják, megkérhetik a hivatalos állatorvost, hogy a program befejezése után vizsgálja meg a lovat, és a vizsgálat eredményéről számoljon be a testületnek. Ez alapján el kell dönteni, hogy a ló folytathatja-e a versenyt, vagy sem.

d) Az 518. 1.7. cikkely felhatalmazza a bírót, hogy ha szükséges, kizárják a lovat a versenyből. Az eredménylistán „kizárva a díjlovlás után” kifejezést kell szerepeltetni.

e) Ne feledjük, hogy CIC versenyen, ahol nem biztos, hogy van első lószemle, ez az első alkalom, amikor a bírói testület meg tudja vizsgálni a lovat. Ezért a SzB-nak fel kell készülnie az 518. 1.7. szabály alkalmazására.

13.2. Programtévesztés – 526.10-12 és 528.1 2. cikkely

Ha a főbíró, vagy a bírói testület valamelyik tagja programtévesztést észlel, a program lelovlását követően azonnal informálnia kell a bíró társait. Ha mindannyian egyetértenek, saját pontozólapukon **mind** feltüntetik a hibát. Ha nem értenek mind egyet, egyik papíron sem lehet beírni a hibát, a versenyző javára születik döntés. Fontos a gyors rádiós kommunikáció a **B**, vagy E és a többi bíró között.

III. RÉSZ: TEREPVIZSGA

Ez a részt a leghosszabb formájú, 4 szakaszos terepvizsga alapján íródott. Ha egy versenyen kevesebb szakasz van, a nem használt szakaszokra vonatkozó szövegrészeket figyelmen kívül kell hagyni.

1. FEJEZET – TECHNIKAI SZEMPONTOK

1. A PÁLYA TECHNIKAI ÁTVÉTELE ÉS MEGNYITÁSA

1.1 A TD első pályanézése

A TD hetekkel, vagy még inkább hónapokkal a verseny időpontja előtt nézi meg először a pályát. A TD tanácsot adhat, és elfogadja a pályaépítő (CD) terveit a következő szempontok alapján:

- A szakaszok útvonala, és szintkülönbségei
- Az akadályok elhelyezkedése
- A kötelező fordulók/ellenőrző pontok
- A pihenő pontok ??
- A szakaszok hossza
- A B és D szakasz akadályainak száma, mérete, felépítése
- Az összetett és sorozatban lévő akadályok összes speciális jellemzője
- A talaj minősége
- Intézkedések, amelyekkel a közönséget kellő távolságban kell tartani az akadályoktól, útvonalaktól.
- Az akadályok és az alternatívák kizáslózása, számozása, betűkkel ellátása, és ezek bírálata.

1.2 A TD második pályanézése.

A pályát másodszor 6 héttel, 1 hónappal a verseny időpontja előtt nézi meg a TD, amikor a D és B szakaszok akadályai már csaknem teljesen készen vannak. Ekkor a TD minden, általa szükségesnek ítélt változtatást végrehajtat.

1.3. A TD utolsó pályanézése

a) A TD utoljára a bírói testület szemléje előtti napon nézi meg a pályát, amikor már mindennek készen kell lennie, kivéve az utolsó pillanatokra hagyott dekorációknak. Ekkor személyesen végzi el a B és a D szakaszok méréseit.

b) a TD és a CD köteles ellenőrizni:

- A korábban kért változtatásokat az akadályokon végrehajtották.
- Az akadályok és a kötelező fordulópontok kizáslózását
- A start és a cél technikai részleteit, az információs rendszer működését, stb.
- A pálya jelzéseit (nyilak, irányjelző zászlók, Stepplechase kordon, stb)
- Az A és C szakasz jelölését.

c) A TD és a CD kivételes esetben megkérheti a SzB-ot, hogy bocsásson a rendelkezésére egy nem versenyző ló/lovas párost, amely a jelenlétükben ugrat meg a steeple, vagy a cross szakasz egyes akadályait.

1.4. A bírói testület pályanézése

A bírói testület a TD és a CD részvételével megtekinti a pályát legkésőbb a pálya hivatalos megnyitása előtti napon. A bírói testület feladata, hogy átvegyék a pályát, vagy megtegyék a javaslatot a szükséges változtatásokra, a TD-vel konzultálva. Ekkor a pálya már végső formájában kell, hogy legyen: számok, betűk és zászlók e helyükön, kötelező fordulók, kordonok, stb..

1.5 Technikai értekezlet a versenyzők számára (CCI-n, vagy több napon lebonyolított CIC-n)

a) A technikai értekezletet közvetlenül a terep megnyitása előtt kell tartani. Az értekezletet legalább az egyik, vagy mindkét hivatalos FEI nyelven kell tartani.

b) A bírók és a hivatalos személyek a versenyzők rendelkezésére állnak. Ez az első alkalom a hivatalos személyek és a versenyzők találkozására, azért megadhatja az egész verseny alaphangulatát. Jól elő kell készíteni.

c) Ajánlatos rövidre fogni az értekezletet. Vannak azonban olyan ügyek, amiben dönteni kell, pl. a kommunikációs csatornákkal kapcsolatban, a lovasok képviselőjének személyében, akarnak-e pihenőt a C szakasz előtt, stb..

d) A technikai értekezlet jó alkalom a nemzetek indulási sorrendjének sorsolására (ha szükséges). A XI. melléklet ad ehhez útmutatást.

1.6. A tereppálya szakaszainak hivatalos megnyitása a versenyzők számára

a) A terepet „versenyzők bejelentése” előtt kell megnyitni; a TD és a CD is jelen vannak a terep bemutatón, nem kell végigsétálniuk a D szakaszt a versenyzőkkel, de legyenek elérhetők a kérdések megválaszolására.

b) A szakaszokat pontosan olyan állapotban kell bemutatni, mint ahogyan a versenyen lesznek; a továbbiakban, kivételes esetekben lehet csak változtatni a pályán, a bírói testület engedélyével.

c) Az A és C szakasz bemutatója normál esetben járművel történhet, kivéve, ha a talajviszonyok ezt nem teszik lehetővé. A bírói testület engedélyezheti e szakaszok bejárást lóval, pl. a technikai értekezlet és a terepverseny reggele közötti időtartamban.

A B és D szakasz bemutatója csak gyalog történhet.

d) A lovasokat arra kell biztatni, hogy a tereppálya szakaszaival kapcsolatos bármely megjegyzésükkel forduljanak bizalommal a lovasok képviselőjéhez, vagy a csapatvezetőjükhöz.

2. TECHNIKAI SZEMPONTOK – A ÉS C SZAKASZ

2.1 Jelzések

a) A start és a célvonalat jobbról piros, balról fehér határoja, és egy tábla jelzi „A START, A CÉL, C START, C CÉL”. A B szakasznak a célja egyben a C szakasz startja, ezért ugyanazok a zászlók jelzik mindkettőt.

b) Ha vannak kötelező fordulópontok, azok piros és fehér zászlóval jelöltek, és megfelelőképpen el vannak helyezve a számok és a betűk? (532.1 cikkely) Stabílan rögzítettek, hogy a szél ne tudja felborítani?

c) Egyértelműen jelezve van-e a haladási irány (lehetőleg sárga) jelző zászlóval, jelzéssel, nyíllal? Ha kétség merül fel, többet kell kihelyezni. Ellenőrizzük, hogy minden nyíl jó irányba mutat, és az A és C szakasz minden kilométer jelzése megfelel a szabályoknak.

d) Rendszeresen kell ellenőrizni, utoljára közvetlenül az első induló előtt, hogy minden zászló, szám, betű, nyíl, kilométerjelző továbbra is jó helyen van, és szilárdan rögzített.

2.2 Elhelyezés

a) A legkényelmesebb, ha az A start az istállók mellett van – nem kell startbox. Ki lehet alakítani egy elkordonozott területet, ahol a startra várakozhatnak a lovak, anélkül, hogy egymást zavarnák.

b) Az A szakasz célja a B szakasz startjának közvetlen közelében legyen.

c) A C szakasz célja a 10 perces D pihenő box mellett legyen.

d) Olyan-e az utak állapota, hogy az A és a C szakasz az előírt irammal teljesíthető időn belül?

e) Az A és C szakaszok bemutatathatók-e autóval, vagy egy 4 kerék meghajtású járművel? A bírói testület engedélyezheti az A/C szakaszok pályanézését lóhátról.

f) A mentő járművek el tudnak-e jutni jól az A és C szakasz minden részére?

g) Az A és a C szakaszon megengedett, hogy a Steward, vagy bármely más személy figyelmeztesse a lovas, ha rossz felé megy, anélkül hogy ezzel megszegné a külső segítségre vonatkozó szabályt.

h) Ezekben a szakaszokban a stewardnak a kötelező áthaladási kapuknál fel kell jegyeznie, hogy melyik ló mikor haladt át – ehhez elég egy normál karóra pontossága. Ez segíthet annak eldöntésében, hogy egy ló áthaladt-e, vagy sem a kötelező kapun, - főleg olyan esetben, ha ugyanaz a kapu többször szerepel egy szakaszon belül.

i) A kötelező kapuk és az ellenőrző pontok közötti kommunikációnak olyannak kell lenni, hogy meg lehessen állítani azt a lovas, amelyik kihagyott egy kaput (és ezért kizárták), mielőtt elstartol a D szakaszon.

2.3. Segítő terület

Ez egy olyan terület a C szakasz elején, ahol a versenyzők igénybe vehetnek segítséget a lovukhoz. Ideális esetben ez 5-600 méterre van a C szakasz startjától – a pontos helyet az határozza meg, hogyan tudják megközelíteni a loápolók, van-e árnyék, víz, stb. Ezen a területen a állatorvosi és kovács segítséget, vizet, jeget, stb kaphat a lovas. Bámmennyi időt tölt el a segítő területen, azt a C szakasz idejébe számítják.

2.4. Kötelező pihenő a C szakaszon – C box (529. 4 cikkely)

a) A versenyző kötelező pihenőjét a C szakaszon valahol 1 és 3 km közé kell tenni. Nagyon ajánlott a lehető legközelebb a 2 km-hez, hogy a ló addigra már biztosan kezdje visszanyerni erejét a B szakasz után. A kötelező pihenő időtartama lehet 0, 5 vagy 10 perc, amelyről a bírói testület a TD-vel és a hivatalos állatorvossal konzultálva dönt; ez az időtartam nem számít a C szakasz mért idejébe.

b) Gyakran kényelmes a loápolóknak és a SzB-nak, hogy C box és a segítő terület ugyanott legyen (a gyakorlatban is jól működik). Ilyenkor a segítő területet 4-600 méterre a steeple után kell elhelyezni, és egy kb. 2-3 km-es hurok után a C szakasz visszatér ugyanide, ami ekkor C boxként funkcionál.

c) 3/5 sétáló (nem egyhelyben álló) lónak kell elég hely, árnyékkal, állatorvosi segítséggel, vízzel, jéggel, pihenő hellyel a lovasoknak, stb. Az is nagyon fontos, hogy a lóápolók könnyen oda tudjanak jutni, akiknek a steeple és a D box között kell mozogni. A C box egy körbekordonozott terület, a bejáratot és a kijáratot betűvel és számmal jelzett kötelező zászlók mutatják. A kijárat zászlók egyben a C szakasz folytatásának kezdetét jelzik. Elég steward kell a beérkező versenyzők idejének mérésére, és a pihenő utáni újraindítására (arról is tájékoztatniuk kell a lovasokat, hogy mennyi ideje maradt az újra induláshoz).

2.5. A 10 perces D box

- a) Egy körbekerített terület (D box) a C szakasz célja után és a D szakasz startja előtt.
- b) Itt történik a második lószemle, és a lovasnak 10 perces kötelező pihenője van, amelynek során felkészülhet a D startra.
- c) A közönség nem mehet be a D boxba, azért megfelelően erős kerítéssel kell körbevenni, lehetőleg beléptető rendszert kell alkalmazni, és elég stewardot kell biztosítani a közönség távoltartásához.
- d) Elég nagyoknak kell lenniük, hogy kényelmesen elférjenek a versenyzők, a csapatvezetők, a lóápolók és a lovasok. Normál esetben 3-4 ló van egyszerre a D boxban, de ha a D szakaszon bármilyen csúszás van, több lovas is be kell engedni.
- e) Kijelölhető egy rövid ügető rész a D boxon belül, ahol meg lehet nézni a lovasok mozgását a D start előtt, ha szükséges. Ezt nem kell körbekordonozni, elég valamilyen egyértelmű jellel jelölni (pl, selybák).
- f) Sok vízre (lehetőleg vezetékes vízre) és jégre van szükség. A természetes, vagy mesterséges árnyék nagyon hasznos. Forró területeken elkerülhetetlen.
- g) Legyen jelen kezelő állatorvos, és kovács.

3. TECHNIKAI SZEMPONTOK – B SZAKASZ

3.1 Jelzések és kordonozás

- a) A start és a cél jobboldalon piros, baloldalon fehér zászlóval, és a „B START” „B CÉL” táblával jelzett.
- b) Az akadályok számozása legyen egyértelmű.
- c) A határoló zászlókat (piros, fehér) úgy kell elhelyezni az akadálynál, hogy a lovas az akadály teljes szélességét legyen kénytelen megugratni: bizonyos esetekben ehhez két pár zászló kell.
- d) Amennyire lehetséges a pályát mindkét oldalon el kell keríteni, vagy ki kell kordonozni. Állandó (ló)versenypályákon ez nem jelent problémát. A többi, átmenetileg kijelölt pályát, ahol szükséges, korláttal, vagy kötéllel, fehér szalaggal el kell zárni, kb. 1 méter magasságban. A körbekerítés két célt is szolgál: egyrészt kijelöli a pályát a versenyzőknek, másrészt távol tartja a nézőket a pályától.
- e) Ha valamilyen okból nem folytonos az elkerítés (pl. egy átlóvonalon), létre kell hozni egy kötelező áthaladási kaput, a szakasznak megfelelően kizászlózva és számmal ellátva, hogy a versenyzők ne vágják le a kanyart.

3.2. Elhelyezés

- a) A B szakasz legyen lehetőleg teljesen sík. Nyilvánvaló, hogy a pályával kapcsolatos technikai követelmények akkor teljesíthetők legkönnyebben, ha egy lóversenypályán van a steeple.
- b) Ha a steeple a verseny helyszínén épül, figyelni kell arra, hogy az egyenesek ne legyenek túl rövidek (minimum 350m), és a fordulók ne legyenek túl szűkek. Javasolt, hogy egy kör minimum 1100 m legyen, és a fordulók, sugara ne legyen kevesebb 60-70 méternél. Átló megengedett, így mindkét kézre galoppozhatnak a lovak. A nyomvonal szélessége ne legyen kevesebb 8 méternél.
- c) Az akadályok legyenek elég szélesek, és ne legyenek túl közel a starthoz, vagy a célhoz. Egyik akadályt sem lehet kettőnél többször megugratni.
- d) A SzB legyen tudatában, hogy ha a steeple elhelyezése olyan, hogy egyszerre két ló is mehet rajta, azzal sok időt lehet nyerni, ha a pályán akármilyen okból csúszás van. A TD és a SzB hívja fel a pályafelügyelő figyelmét erre.

3.3 Talaj

Állandó lóversenypályán a talaj általában nem okoz gondot, de egy átmenetileg felépített pálya talajára sokkal jobban oda kell figyelni: a lyukakat be kell tömni, a köveket, stb. el kell távolítani, ha nagy a fű, le kell vágni, az akadályok körül hengerezni kell a talajt, ha szükséges. Komolyabb esőzés esetén nem árt, ha van egy-egy kupac homok, vagy sóder az akadályok mellett, amivel meg lehet őrizni a talaj minőségét az elugrás és a landolás területén.

3.4 Start terület

- a) Ajánlatos egy kisebb elkerített területet létrehozni az A cél után, közel a B starthoz, de a steeple nyomvonalán kívül, ahol a lovas várakozhat az egy perces pihenőben, és felkészülhet a steeplere, anélkül, hogy a közönség zavarná.
- b) Az elkerített területről a starthoz úgy kell odajutni a lónak, hogy közbe lehetőleg ne zavarjon semmilyen elektronikus időmérő szerkezetet.
- c) A starthoz ki kell alakítani egy 5 x 5 méteres körbekerített részt – a Start boxot. Ennek alakját és használatát jó leírja az 531.1 cikkely.

3.5 Cél

A táblát úgy kell elhelyezni és kialakítani, hogy a nagy sebességgel érkező lovas is el tudja olvasni.

3.6 Akadályok

- a) Ellenőrizni kell, hogy az akadályok valóban steeple típusú akadályok –e, azaz van-e alapvonaluk valamilyen rúdból, és hogy a sövény (bullfinch) fix része, vagy a fal típusú akadály enyhén lejt.
- b) Meg kell bizonyosodni arról, hogy az akadályok szilárdak, tekintélyesek (nem túl kicsik), és hogy a méreteik, valamint a rögzített részeik szabályosak. A sövény legyen megnyírva, a kereszt rudak legyenek lefestve fehérre, vagy narancssárgára.
- c) Az akadály legalább 6 méter széles legyen, ellenkező esetben minden lovas hajlamos ugyanott megugratni. Ahol lehetséges, oldalszárnyakat kell használni. Ne lehet eléggé hangsúlyozni azt, hogy mennyire fontos ezeknél az akadályoknál a szilárd, egyértelmű alapvonal.
- d) Különösen figyelni kell azokra az akadályokra, amelyeket mindkét irányból ugranak a versenyzők (árok, elugrási rúd!).
- e) A B szakaszon egyetlen típusú vizesárok használható, amit a ló átugrik, nem beleugrik. Ellenőrizni kell, hogy jó rúddal, vagy sövényvel jól jelzett az alapvonal, és hogy a landolási oldal felszíne biztonságos, még akkor is,

ha a ló beelép a vízbe. Ha a vízesárok alja beton, gumiszőnyeget, vagy gyékényszőnyeget kell az aljához erősíteni. Ellenőrizni kell, hogy a vízszint minden lovas esetén ugyanakkora.

3.7 Tartalék anyagok

Az akadályok és az elugrási és landolási rész állagának megőrzéséhez, javításához használt tartalék anyagokat az akadály közelében, de a pálya nyomvonalán kívül kell elhelyezni.

Legyenek kihelyezve már a verseny startja előtt.

4. TECHNIKAI SZEMPONTOK – D SZAKASZ

4.1 Jelzések

- a) A start és a cél jobboldalon piros, baloldalon fehér zászlóval, és „D START”, „D CÉL” táblával jelzett.
- b) Az akadályok számozása legyen egyértelmű.
- c) Az akadály határait jelző zászlókat úgy kell elhelyezni, hogy a versenyző az akadály teljes szélességét kénytelen legyen megugrani. Ehhez néhány esetben két pár zászlóra van szükség, vagy esetleg egy párat el lehet helyezni az akadály hátsó részén is.
- d) Ellenőrizni kell, hogy a „fekete sávós” akadályok jelzései egyértelműek.
- e) Minden zászlónak olyan magasnak kell lenni, hogy az akadálybíró számára egyértelmű legyen, hogy a zászló melyik oldalán ugrott a ló. Ez különösképpen keskeny akadályoknál és sarkoknál fontos. Az akadálybíró fel van arra hatalmazva, hogy tájékoztassa a lovasat, hogy meg kell-e ugrania az akadályt újra, vagy nem, hogy ne zárják ki ugyanannak az akadálynak a kétszer megugratása miatt.
- f) A kötelező kapukat piros és fehér zászlóval kell jelezni úgy, hogy távolabbról is jól láthatóak legyenek, és időrendi sorrendben kell számmal, betűvel ellátni őket.
- g) Ha irányjelző nyilakat, jelzéseket (lehetőleg sárgák) használunk, szintén legyenek jól láthatóak.
- h) Ellenőrizni kell, hogy a határoló és irányjelző zászlók jól rögzítettek a talajban.

4.2 Kordonozás

- a) Azért, hogy a közönség ne tudjon túl közel állni az akadályokhoz, és hogy ne álljon az akadály elé, vagy mögé, az akadály előtt és mögött bizonyos távolságra kordont kell vonni a pálya nyomvonala mellé (kötél, rúd, vagy palánk). Azokon a helyeken, ahol várhatóan nagy tömeg gyűlik össze, az elzárt területnek nagyobbak kell lennie, vagy legyen folyamatos az egyik akadálytól a másikig. Az akadály körüli területet úgy kell lezárni, hogy a lovasnak legyen szabad területe az akadály meglovaglásához.
- b) A biztonság kedvéért úgy kell kialakítani a kordont, hogy ha a ló belerohan, ne érje súlyos sérülés, és a közönség se sérüljön pl. a repkedő kerítés elemektől. Példák arra, hogyan lehet ezt elkerülni: használjunk olyan kötelet, szalagot, ami nagyobb erőhatásra szétszakad; úgy erősítsük az oszlopokhoz a kötelet, hogy nagyobb erőhatásra kilazuljon (egyszer tekerjük körül az oszlopokon, ne csomózzuk); az ideiglenesen kihelyezett oszlopok ne legyenek túl távol egymástól, stb. Ha a kötél nem tud elszakadni, nem szabad fához, vagy valamilyen fixen rögzített tartóhoz kötni. Fém oszlopokat semmi esetre sem szabad használni.

4.3 Talaj

- a) A pályát amennyire lehet, az eredeti állapotában kell hagyni. Azonban a lyukakat ki kell tömni, a köveket, gyökereket, stb. el kell távolítani (ha ez nem lehetséges, le kell festeni őket fehérre) és a belógó faágakat, amelyek zavarhatják a lovasat, vagy a lovasat, vissza kell vágni.
- b) Jó, ha van egy adag homok, vagy sóder az akadályok mellett, amit nagyobb eső esetén lehet használni.
- c) Az akadály elugrási és landolás részén lehet, hogy meg kell erősíteni a talajt, hogy a verseny során ne romoljon el, és lehetőleg az utolsó versenyzőnek is ugyanolyan legyen, mint az elsőnek.

4.4 D szakasz start és cél

- a) A szakasz start és célvonalát jobbról piros, balról fehér zászló, és a „D START”, „D CÉL” táblák jelzik.
- b) Start boxot kell felállítani a D box kijáratához közel, hasonlóan, mint a B szakasz start box.
- c) Ellenőrizni kell az utolsó akadály távolságát a célvonalától (nem lehet kevesebb 30 m-nél, és több 75 m-nél).

4.5 Második ló vizsgálat – a D szakasz végén

- a) Egy lehűtő területet kell elhelyezni, ideálisan a célvonal mögött 100-120 méterre. Nem csak az állatorvosnak kell hely a lovak vizsgálatához, hanem a lovaknak is kell hely, hogy le lehessen mosni, hűteni őket, és tudjanak sétálni, mielőtt az állatorvos megnézi, hogy visszamehetnek-e az istállóba.
- b) Sok vízre, jégre van szükség, és el kell keríteni a területet a közönség távoltartására.
- c) A lóápolók és a SzB szempontjából is nagyon kényelmes, ha a lehűtő terület és a D box egymáshoz közel vannak. Ebben az esetben fontos elkülöníteni a két területet, hogy a D szakaszra készülők ne keveredjenek azokkal, amelyek már befejezték a pályát.

4.6 Akadályok – általános ellenőrzés

- a) Ellenőrizni kell, hogy van-e elég típusú akadály: meredek, oxer, tempo akadály, benk, felugró, leugró, nyitott víz, árok (normál, és trakhéni), összetett akadályok (kettes, hármas, stb), akadály emelkedőn, lejtőn, stb.
- b) Kerülni kell az olyan akadályokat, amelyek néhány versenyző után romlanak (egyszerűbbé, vagy bonyolultabbá kell építeni).
- c) Ellenőrizni kell az akadályok szilárdságát.
- d) Ellenőrizni kell, hogy ha a ló felbukik, vagy bele tud keveredni egy akadályba, akkor azt könnyen szét lehet szedni (pl. könnyű nylon madzaggal van összekötözve, ami szükség esetén egyszerűen szétvágható).
- e) Ellenőrizni kell, hogy a zárt akadályok (mint pl. a juh-ketrec) van olyan kijáratuk, amin ugrás nélkül ki lehet menni (ha a ló ellenszegül a kiugrásnál).
- f) Ellenőrizni kell, hogy az akadály méretei szabályosak, figyelembe véve egy átlagos ló elugrási pontját.
- g) Kerülni kell a veszélyes akadályokat (lásd a Biztonsági Útmutatások 5. pontját),
- h) Ellenőrizni kell, hogy az engedélyezett biztonsági eszközök a hivatalos útmutató szerint vannak felszerelve.
- i) Ellenőrizni kell, hogy a több elemből álló, egy feladatot jelentő akadályok (benk, lépcső, stb) egy akadályként vannak számozva és betűzve, így a ló ellenszegülése esetén az egész akadályt újra ugrathatja a versenyző, ha akarja.

4.7 Tartalék anyagok

Az akadályok közelében, vagy egy központi tároló helyen el kell helyezni olyan eszközöket, amelyekkel gyorsan megjavíthatók az akadályok.

5. BIZTONSÁGI ÚTMUTATÓ – CROSS AKADÁLYOK

5.1 Általános szabályok

A lovas és a ló biztonsága egyre fontosabb szerepet játszik a sportág fejlődésében és gazdasági életképességében. Ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni.

A jelenleg folyamatban lévő tanulmányok javíthatják az akadályok biztonságát, egyrészt akadályok elhelyezéséből, másrészt biztonsági eszközök létrehozásából fakadóan. Így bizonyos helyzetekben a hibázás, baleset kisebb következményekkel jár. A FEI meg van bízva azzal, hogy rögtön nyilvánosságra hozza a rendelkezésére álló ismereteket.

Ezek a feljegyzések a nemzetközi és nemzeti szintű versenyek különféle akadálytípusaival kapcsolatban tapasztaltak alapján íródtak. A cél az, hogy útmutatást adjunk ahhoz, hogyan tervezzünk és építsünk biztonságos terepakadályokat.

5.2 Egyértelmű feladat

Az első és legfontosabb dolog, hogy a feladat, ami elé a lovat állítjuk, egyértelmű legyen, ne érthesse félre a ló.

5.3 Asztal alakú akadályok

Két csillagig minden szinten tömör, emelkedő frontoldallal kell megépíteni az akadályt, az elugrási oldalon megdőntött az akadály (ez jó megoldás a hagyományos asztalnál, amely vasúti talpfából épül fel). A piknik asztal, amely frontoldalán egy pad van, az asztal felső széle legyen minimum 25 cm függőleges rész, ugyanígy az előtte lévő padnak is legyen egy ilyen 25 cm-es függőleges széle.

Minden szinten kerülni kell a becsapós alapvonalat. Ezért például a piknik asztal landolási oldalán ne legyen pad.

Alapvető fontosságú, hogy a ló meg tudja ugrani az akadály szélességét – ez azt jelentheti, hogy szükség lehet arra, hogy az asztal lapja kicsit emelkedjen, vagy esetleg be kell festeni a landolási szélét, ha túlságosan beleolvad a környezetbe. Az asztal hátsó széle 3-5 cm-rel legyen magasabban, mint a front oldalának széle.

5.4 Meredek akadályok

Igazi meredek akadályt nem szabad olyan pontra elhelyezni, ahol valószínűleg nagy iramból közelítik meg a lovasok/lovak.

Szintén nem lehet használni igazi meredeket víz mélybeugrás, lejtő, árok, vagy hasonló rizikós akadály után.

A meredek helyes lejtési szögét nem lehet meghatározni: függ a pálya nehézségi fokától, és attól, hogy mennyire tapasztaltak a lovasok. A szilárd, egyértelmű alapvonal fontosságát a biztonság szempontjából nem lehet eléggé hangsúlyozni.

5.5 Széles akadályok

A verseny szintjén engedélyezett maximális szélességgel megépített akadályok nem lehetnek rizikós akadályok közvetlen közelében. Mindig fontolóra kell venni a széles akadály szélességének kitöltését. Fontos, hogy a ló lássa a hátsó szélét az akadálynak, ezért eltérő anyaggal kell építeni, vagy le kell festeni.

5.6 Triple bar

Semmilyen szinten nem engedélyezett a maximális széles akadály szélességében építeni a triple alját, kivéve, ha szélességet árok adja (pl. „elefánt csapda”).

Általában az engedélyezett alapszélesség $\frac{3}{4}$ -e megfelelő.

5.7 Széles alappal épített akadályok

Általában ha az akadály alja maximális szélességű, a teteje a maximális szélesség fele- háromnegyede lehet, kivéve sövény használatánál, ha pl. egy árok hátsó szélén van sövény.

5.8 Árkok

Normál esetben egy összetett akadály második, és további elemeinek frontoldalán nem lehet árok, ha az első és a második, valamint a második és a harmadik elem közötti távolság kevesebb három vágtaugrásnál.

Nagyon fontos, hogy az árok szélei és az alja jól kivehető legyen – az árok talajának/felszínének színe legyen eltérő – még az árok talajának színes festékekkel befújását is sikerrel próbálták ki néhányan!

Figyelni kell az árok mélységére: a túl sekély árok nem elég tekintélyes a lónak, a 60 cm-nél mélyebb árkot úgy kell kialakítani, hogy a lovat ki lehessen emelni, ha beszorul.

Az árkok mindkét vége legyen lejtős, hogy a ló könnyen ki tudjon sétálni.

5.9 Sövény

Ha sövények szilárd vagy rögzített, és „puha” sövény része is van (amin a ló át tud ugrani, anélkül, hogy megsértené magát), jobban ugorják a lovak, ha a rögzített rész fölött 25-30 cm sövény van.

Mivel a Szabályzat meghatározza a sövény maximális magasságát, a rögzített rész magassága gyakran kisebb, mint a maximálisan engedélyezett magasság. Pl. a 3- és 4-csillagos versenyeken, ahol a sövény maximális magassága 1,40 m, a rögzített rész csak 1,10-1,15m magas.

5.10 Kettes és hármas sövények (??)

A sövényből készült kettes és hármasugrások esetén úgy kell kitölteni az első és második, valamint a második és harmadik sor közötti részt, hogy a ló biztonsággal le tudja tenni a lábát.???

A dupla sövények két sora közötti részt szintén ki kell tölteni.

5.11 Akadályok nem ugorható elemei

Az akadályok, vagy kombinációk nem ugorható részei valóban legyenek „nem ugorhatóak”: Ez azt jelenti, hogy a TD-nek, CD-nek kell biztosítani azt, hogy azokat a részeket, amiket nem kell megugratni, úgy zárják el, hogy az valóban gátolja a lovat, és lehetetlenné váljon a megugrása.

5.12 Alternatív akadályok

Az alternatív akadályok lehetőleg legyenek ugyanolyan típusúak, mint az eredeti akadály, és ne ..

Az alternatív akadályt úgy kell elhelyezni, hogy az ellenkezés után gyorsan meg lehessen ugrani. Így például nem engedélyezett egy akadályhoz valamilyen olyan nyúlványt építeni, ami a lovas mellett van, ha az egyenes vonalon megáll a lova.

Ahol van rá lehetőség, az alternatívát csakis az egyenes útvonal mögé, az akadály landolás oldalára lehet építeni. Ha ez nem megoldható (pl. ha lejtős, vagy vizes akadályról van szó), az alternatívának olyan távolságra kell lenni, hogy a ló újra lendületet tudjon venni az ugráshoz (legalább 3 vágtaugrás.) Az ilyen típusú akadálynál a fekete zászló módszer gyakran sokat segít a TD/CD számára (533.2.3. cikkely).

5.13 Be-ki akadályok

A be-ki akadály egyik eleme sem lehet valódi meredek – az akadályelemek frontoldala legyen kissé döntött. Nagyon ajánlott kontraszt színeket használni a két elem festéséhez.

Biztonsági okokból 1 és 2 csillagos versenyeken nem szabad be-kit építeni lejtőn lefelé. Meg kell fontolni, hogy az adott szinten engedélyezett maximális magasság megfelelő-e az alacsonyabb osztályokban.

Dupla be-ki csak 3 és 4 csillagos versenyeken engedélyezett, de ott sem ajánlott.

5.14 Lyuk ugrás

A lyuk nem magassága nem lehet kevesebb 1,80 m-nél, szélessége 1,60 m-nél. Minden olyan része, amihez a ló hozzáérhet, legyen puha (nem lehet olyan, ami megsértheti a lovat, vagy a lovas). Az akadály szélessége nem lehet az engedélyezett maximum 50%-nál több. A dupla sövényvel kapcsolatos megjegyzést lásd feljebb.

5.15 Fedett akadályok

A tető az akadály teteje felett minimum 2,20 m-rel legyen. Nem ajánlott tömör tetőt alkalmazni vizes akadálynál, ahol a lónak a fedett területre kell ugrania (pl. ahol van egy fedett benk a vízben).

Az ilyen típusú akadályoknál figyelni kell a nap közben változó árnyék esetleges hatásaira.

5.16. Vizes akadályok

Ajánlott különböző színárnyalatokat, vagy egyértelműen megkülönböztethető színeket használni. Így a ló gyorsan megért, mit kell csinálni. Kerülni kell az optikai csalódás keltését. A part felső szélé, ahová ki kell ugrania a lónak a vízből, legyen nagyon jól látható végig az egész verseny során.

Ne feledjük, hogy ahol kilép a ló vízből és közvetlen ezután gyorsan nedves lesz a talaj.

2. FEJEZET – ADMINISZTRATÍV SZABÁLYOK ÉS SZERVEZÉS

1. HIVATALOS SZEMÉLYEK

- a) 1 steward (plusz a segítője) felelős az egész terep feladat lebonyolításáért.
- b) 1 pálya szolgálatos/ steward felelős az egyes szakaszokért; az A és a C szakasz ilyen szempontból gyakran összevonható.
- c) 1 szektor steward a D szakasz minden szektorához.
- d) Egy-egy starter és időmérő az A, B és D szakasz startjához. Ne feledjük, hogy az egyes startok tényleges idejét mindig ellenőrizni kell egy második személynek is.
- e) Egy időmérő csoport az A, B, és D szakaszok céljához, a versenyzők idejének mérésre, a szükséges eszközökkel ellátva. Ne feledjük, hogy a célba érkezés idejét mindig ellenőrizni kell egy második személynek is.
- f) Steward a felszerelések és az Egészségügyi kártya meglétének ellenőrzésére az A és a D szakaszok startjánál.
- g) Legalább egy akadálybíró a steeple (B szakasz) minden akadályához. Elegendő pályaszolgálat az akadályok talajának fenntartásához és az akadályok javításához.
- h) Legalább egy akadálybíró (de inkább 2) a D szakasz minden akadályához (az akadály típusától függően). Elegendő pályaszolgálat az akadályok talajának fenntartásához és az akadályok javításához.
- i) Ne feledjük, hogy az akadálybírók megfelelő eligazítás nélkülözhetetlen a terep sikeres és szabályos lebonyolításához, hogy az megfeleljen az lovasok és a hivatalos személyeknek is. Lásd XII. melléklet 2.3. pont.
- j) Az összetett akadályoknál stewardok segíthetnek az akadálybíróknak a nézők távoltartásában.
- k) 1 bíró és egy segítő minden pihenő pontnál.
- l) 1 steward a 4 szakasz összes kötelező kapujánál. Kell, hogy legyen náluk walkie-talkie, (vagy mobil telefon), hogy amennyiben egy lovas nem halad át a kötelező kapun, értesíthessék, mielőtt megkezdődik a D szakaszt. A TD-nek meg kell győződnie arról, hogy az akadálybírók és a hivatalos személyek mindegyike el van látva a megfelelő papirokkal és eszközökkel, és megkapták a megfelelő utasításokat és eligazítást. Nem szabad megfélemlíteni elmagyarázni mi a teendő kivételes esetekben; lovas megállítása, bajban lévő lovas segítése, stb. A kapcsolattartásért, kommunikációért, eredményszámításért, az eredmények megjelentetéséért, az akadályok nagyobb javításáért, orvosi és állatorvosi szolgálatért és a közönség ellenőrzéséért felelős hivatalos személyek kijelölése mindig az adott verseny igényeinek és nagyságának megfelelően történik. Lásd később.

2. DOKUMENTÁCIÓ

2.1 Hivatalos személyeknek

Mappával kell ellátni:

- a) a TD-t,
- b) a bírói testület minden tagját,
- c) a Fellebbviteli bizottság minden tagját,
- d) a Chief Steward-ot,
- e) az Állatorvosi Bizottságot,
- f) a vezető orvost,
- g) a pálya ellenőrt

A mappának minimum a következőket kell tartalmaznia:

- A verseny területének árfogó térképe, külön kiemelve az általános, orvosi és állatorvosi ügyeletek pontját.
- Az A és C szakasz térképét, amelyen a „C pihenő” is fel van tüntetve:
- A steeple (B) szakasz részletes térképe a Segítő Terület feltüntetésével.
- A cross (D) szakasz részletes térképe a megállító pontok feltüntetésével.
- A cross akadályainak rajza.
- Minden szakasz minden kötelező áthaladási kapujának (PO) számozott helyét.

- A kommunikációs tervet.

2.2 Versenyzők számára

a) A versenyzők érkezéskor szinte minden általuk kért információt megkapnak, többek között a fent felsorolt hivatalos személyeknek átadandó információkat (kivéve a kommunikációs tervet).

b) Minden új, vagy megváltozott információról azonnal értesíteni kell a versenyzőket, ami a megérkezésük és a terep startja között felmerül.

Például:

- A lovas startszáma (amely a startlista meghatározásakor derül ki)
- A terep start időpontjai (amit lehet, hogy csak a terep előtti délután lehet véglegesíteni)
- A D szakasz hosszának és alapidejének megerősítése (ha a pályát későn kordonozzák, vagy mérik ki)
- Bármilyen okból felmerült, utolsó pillanatban megtett változtatás (pl. az időjárás viszonyok miatt).

c) Az információ eljuttatásának módja: a hivatalos üzenőfal használata, a technikai értekezlet, a csapatvezetők vagy a lovas összekötő személy értesítése, a terep előtt a lovasok találkozója, vagy akár a terep bármely szakaszának startja. A választott módszer(ek) függenek az információ típusától, sürgősségétől, stb., de minden esetben meg kell erősíteni az információt a hivatalos üzenőfalon.

2.3 Akadálybírók számára

a) Lényeges, hogy az akadálybíróknak kiosztott lap úgy legyen kialakítva, hogy azon abszolút pontosan és a lehető legegyszerűbb módon tudja jelölni az előforduló hibákat, és azok számát, pl. esés, megállás, körözés, kitérés, stb.

b) Nagyon ajánlott kétpéldányos papírt használni, így egy példány az akadálybírónál marad, miután az eredetit összeszedték, és az eredményszámító irodába küldték. Szintén nagyon ajánlott nem előre kinyomtatni az indulók nevét az akadálybírók papírjaira.

c) Helyet kell hagyni a megjegyzéseknek, vagy egy vázlatos rajznak, ami szintén nagyon ajánlott vitás kérdésekben.

d) Az összetett akadályoknál, és a több alternatívás akadályoknál a TD kérheti, hogy az akadálybírónak legyen az akadályról olyan vázlata, amire csak be kell rajzolni, hogy a ló milyen vonalon ment, felírja az azonosítót, stb. és a megjegyzéseket. Ez nagymértékben segíti az esetleges vitás kérdések rendezését.

e) Az esésekről, bukásokról szóló jelentések formanyomtatványát a TD osztja ki, szedi össze, és juttatja el a FEI-nek. A jelentéseket az akadálybíró nyelvén kell megírni.

f) Lásd még a XII. melléklet „Akadálybírók eligazítása” .

3. A FELSZERELÉS ELLENŐRZÉSE

Az A és a D szakasz startjánál egy-egy steward ellenőrzi a versenyzők sarkantyúját és palcáját.

4. IDŐMÉRÉS

a) a TD ellenőrzi és jóváhagyja az időmérő berendezéseket, azt is ellenőrzi, hogy a használt időmérési módszer megfelel a Szabályzatnak. Ellenőrzi a szervezettséget az A, B és D startnál (starter és egy starter asszisztens). Ha fotocellát használnak a startnál, a starternek kell jelzést adni a gépnek az áthaladásról a „start” szóra, ha a lovas még nem haladt át a startvonalon.

b) Fontos, hogy mindig kell manuális stoppert is használni a fotocella, vagy más, finom időmérő berendezés kiegészítése.

c) Fontos az időmérés minden eredményét jelenteni az időmérő felügyelőnek, főleg az eltéréseket, hogy azokat gyorsan orvosolni lehessen.

5. EREDMÉNYSZÁMÍTÓ IRODA

Az ideiglenes eredményeket folyamatosan számolni kell a terepverseny ideje alatt, biztosítani kell, hogy gyorsan elérhetőek legyenek a versenyzők számára, és át kell adni őket kihirdetésre (lásd a 6. pontban).

Az ideiglenes eredmények az akadálybírók rádiós, vagy papír jelentéseit vehetik alapul. Ha kiadjuk a lovasoknak, gyors visszajelzést kaphatunk a nem várt akadálybírói döntésekről, vitás kérdésekről, így gyorsan lehet intézkedni az ügyben.

A megfelelő jóváhagyások után a végső eredményt a lehető leghamarabb nyilvánosságra kell hozni.

6. AZ EREDMÉNYEK KIHIRDETÉSE

- a) A közönség tájékoztató rendszert, az eredménytáblát, a sajtót és az istállókat informáló hivatalos személyek csak nagyon korlátozott számú forrástól vehetnek információt, amit a SzB/TD előre meghatároz.
- b) Az ideiglenes eredményeket a lovak célba érkezését követően a lehető leggyorsabban közzé kell tenni a közönségtájékoztató rendszeren (hangosbemondó), az eredménytáblán (és az istállóban),.
- c) Ideiglenes eredménylistát is ki lehet adni a verseny közben, de mindig fel kell tüntetni a kiadás pontos idejét.
- d) Az eredmények mindaddig nem válnak véglegessé, amíg az összes akadálybíró lapját, és az időmérők eredményeit le nem ellenőrizték. A végleges eredménylista kiadásának időpontját fel kell tüntetni az kiadott eredménylistákon. A TD ellenőrzi a végső eredmény létrehozó eljárás folyamatát, és neki, vagy a főbírónak jóvá kell hagyni végső eredményt, mielőtt a Hivatalos Személyeknek, versenyzőknek és a közönségnek szétosztják.
- e) **Megjegyzés:** a végső eredmény kihirdetése után a Szabályzat szerint 30 perc van a felmerülő panaszok és kifogások bejelentésére. Azonban a gyakorlatban, ha pl. egy nagyobb tömeg harcol valamilyen vitás kérdésben (ami kifogáshoz vezethet), akkor azt haladéktalanul el kell rendezni. Ilyen esetekben, és a korrekt elbánás miatt a bírói testület rugalmasan kezelheti ezt a 30 perces időtartamot. Ha valamilyen kifogás az eredmény módosításához vezet, akkor természetesen újabb kifogások merülhetnek fel. Itt újra a korrektség és az egyenrangú bánásmód kell, hogy vezesse a döntéshozókat, az időhatárokkal kapcsolatban is.

7. ELLENŐRZÉS ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

A terep pálya hatékony ellenőrzése egy tapasztalt pálya-ellenőrrel, jó kommunikációval és a hivatalos személyek és az ügyeletek jól szervezettségével oldható meg (lásd a 8. pontot).

7.1 Pálya-ellenőr

Egy tapasztalt hivatalos személyt kell kinevezni „Pálya-ellenőrnek”; szüksége lesz segítőkre a rádió adóvevők, telefonok, stb. figyelésére, és olyanokra, akikre át tud hárítani bizonyos feladatokat.

A feladatai közé tartozik:

- a) létrehoz a SzB-gal együtt egy kommunikációs tervet a terep-versenyre,
- b) pontosan tudnia kell, hogy minden, a pályán lévő ló, éppen melyik szakasz melyik részén van,
- c) el kell döntenie, ha valamelyik szakasz startját halasztani kell a pályán bekövetkezett akadály miatt,
- e) neki kell hívni a szükséges ügyeletes szolgálatot,
- f) tartania kell a kapcsolatot a TD-vel, és a bírói testülettel, tájékoztatni kell őket minden kialakuló helyzetről,
- g) összhangba kell hoznia az időbeosztásokat, ha szükséges. Ehhez alternatív tervek is kellene, ha a pályán valamilyen fennakadás van, hogyan tudja behozni az időt – pl. mehet-e két ló egyszerre a B szakaszon, stb.

Az ellenőrző központ elhelyezkedése a verseny területétől függ. Leggyakrabban a D boxhoz közel kényelmes, vagy a D boxon belül, de néha vonzóbb a D szakasz egy olyan részén, ahonnan a szakasz nagy része látható.

7.. Kommunikáció – minimum előírások

- a) Kapcsolat a pálya-ellenőr és :
  - A Start
  - B Start és Cél,
  - C cél
  - D start között – a D starttal legyen külön kapcsolat a hatékony és gyors kommunikáció biztosítására.
- b) A steeplechase ellenőrnek be kell látnia a B szakasz minden akadályát, vagy telefonos/rádió kapcsolatban kell lennie minden akadállyal.
- c) Minden D akadálnak kapcsolatban kell lennie a pálya-ellenőrrel, akár közvetlenül, akár a szektorokon keresztül.
- d) Külön állatorvosi és orvosi hálózat – de kapcsolatban a pálya-ellenőrrel
- e) Adminisztratív hálózat – pl. a bírói testület, TD, CD, stb. számára
- f) Kapcsolatok a pálya-ellenőr, az eredményszámító iroda, a versenyiroda, a sajtó és a TV között.
- g) Külön adminisztratív hálózat a nem versennyel kapcsolatos dolgokhoz – pl. a közönség kontrollálása, parkolás, stb.
- h) A szabályokban megkövetelt zárt rendszerű tv csatorna, vagy más elérhető biztonsági eszköz a pálya megfigyelésére.

Mindig figyelni kell arra, hogy egyik rádiós frekvencia, vagy telefonvonal se legyen túlterhelve.

Ha mindez a kommunikációs csatorna működik, a közönség tájékoztató rendszer, a sajtó, TV, stb. könnyen hozzájuthat a kívánt információkhoz.

7.4 Szektorok létrehozása

- a) A D szakaszt legjobb szektorokra osztani, amelyek mindegyike meghatározott akadálytípusokat foglal magában. A szektorok száma a pálya elhelyezkedésétől függ – különös tekintettel arra, hogy a pálya egyes részire milyen gyorsan lehet eljutni.
- b) Minden szektorba kell egy orvos, mentő, akadályjavító csapat, állatorvos és ló-mentő. A szektor stewardnak kell összehangolni az ügyeletes szolgálatokat, szükség esetén ő kommunikál a pálya-ellenőrrel.
- c) Minden szektor steward felelős jelentést tenni a bírói testületnek, ha veszélyes lovaglást tapasztal, ahogy az akadálybírók is teszik.

8. ÜGYELETES SZOLGÁLATOK

Minden versenyen (CCI, CIC) bizonyos minimum követelményeknek kell megfelelni.- ezeket a lovasok és a lovak, a hivatalos személyek és a közönség biztonsága, és a korrekt bíraskodás szükségessége alapján határozták meg.

Magasabb szintű versenyeken, vagy ahol nagyobb tömegű közönség, sajtó, stb.. megjelenése várható, további intézkedéseket kell tenni.

8.1 Bármikor, ha lovas/ló van a területen

- A helyi orvos és mentő készütségben
- A helyi állatorvos készütségben
- Ha ugró edzés van, elérhető legyen elérhető orvos. Az ilyen edzést azonnali telefonos segélyhívással kell felügyelni.

8.2 Díjlovagló vizsga

- Orvos, mentő, állatorvos jelen vannak a helyszínen.

8.3. Díjugrató vizsga

- Orvos, mentő, állatorvos, ló-mentő jelen vannak. Paravánok.

8.4 Terep vizsga

a) Az orvosi segély rendszerét ki kell dolgozni a terep versenyre, szoros összhangban a helyi mentőszolgálattal, különös tekintettel a balesetek ellátására képzett speciális képzett csoportok elérhetőségére. Ezeknek a csoportoknak általában saját szervezeti felépítésük és eszközeik vannak, és kidolgozott tervük van sérültek elszállítására. A cél, a versenyen előforduló bármilyen baleset, legfőképp a sürgős esetek pontos és hatékony ellátása.

b) Az ideális orvosi ellátás egy nagyobb háromnapos versenyen a következőkből állhat össze:

→ **Orvosok**, lehetőleg baleseti sérülések kezelésében járatos orvosok, jelen vannak:

- 10 perces (D) box
- A versenyzők és/vagy a nézők számára kialakított orvosi centrumban
- Steeplechase pálya
- D szakasz szektorai (a pálya elrendezésétől függően 2-5)

→ **Elsősegély csapat (+ felszerelés)**, lehetőleg baleseti sérülések ellátására képzett személyek, jelen vannak:

- Steeplechase,
- Orvosi centrum és
- A D szakasz minden akadályához közel

→ **Menőautók (és a felszerelésük)**, olyanok, amelyek terepen is képesek közlekedni, pl. 4 kerék meghajtású, képzett vezetőkkel, jelen vannak:

- 10 perces pihenőnél
- A versenyzők és/vagy a nézők számára kialakított orvosi centrumban
- Steeplechase pályán
- A D szakasz szektoraiban

A gyors kórházba-juttatást meg kell szervezni – pl. helikopter, ha a közúti szállítás túl hosszú, vagy nagyon forgalmas közúton kell menni.

→ **Állatorvosok**, mindannyian felszerelve 4 kerék meghajtású járművel, és szükség esetén a ló elaltatásának eszközeivel (az injekció ajánlott elsősorban), jelen vannak:

- Steeplechase pályán
- D-boxban
- A D szakasz minden szektorában
- A D szakasz céljában
- Az istállókban

Ne feledjük, hogy a C és D szakasz végén jelenlévő állatorvosok a versenyen betöltött speciális feladatuk miatt nem vehetők igénybe az adott pályán lévő lovak kezelésére.

→ **Ló-mentőautó**, amelyet az állatorvosok irányításával lehet használni. A legjobb erre egy speciálisan kiképzett trailer hevederekkel, csörlővel és paravánokkal. Jelen vannak: ű

- Steeplechase
- A D szakasz minden szektorában
- Az A és C szakaszra egy mentő kell
- A D szakasz végén, a kimerül, sánta lovak visszaszállítására az istállóba.

Paravánok legyenek elérhetőek a D boxban, és a D szakasz minden szektorában.

→ **Akadály-javító csapat**. Tapasztalt javítókra van szükség, akik minden szükséges eszközzel fel vannak szerelve, és tudják, hogy minden egyes akadályt hogyan kell szétszedni és megjavítani. Jelen vannak:

- Steeple
- A D szakasz minden szektorában

c) Sokkal egyszerűbb minimális ügyeletes szolgálat szükséges kisebb versenyeken:

- Jelen vannak orvosok, mentők, állatorvosok, és ló-mentők, számuk a terület elhelyezkedésétől, nagyságától függ.
- Terv a sérült lovas elszállításra, ide tartozik, hogy értesíteni kell a helyi kórházat és egyéb ehhez kapcsolódó ügyeleti szerveket, hogy verseny lesz.
- Lehetőség az elhullott lovak elszállítására
- Paravánok
- Ló elaltatáshoz szükséges eszközök és eljárás
- Akadály-javító brigádok a szükséges felszereléssel, eszközzel és járművel
- Hatékony kommunikáció – lásd fent

9. A KÖZÖNSÉG ELLÁTÁSA

- Parkolók
- Étkezési lehetőség
- WC-k
- Biztonsági szolgálat – elsősorban az akadályoknál, és a pálya útvonalak átjáróinál
- Elsősegély helyek (vöröskereszt)
- Jelzőablak a nézőknek
- A steeple és cross pályát a hivatalos pályabemutató után meg kell nyitni a közönségnek. Csak gyalog lehet beengedni a nézőket. Ahol nagy tömeget várnak, gondoskodni kell az akadályok védelméről - pl. kordonozással - különösen az elugrási és a landolási részekben.
- Információs standot kell felállítani a programmal, az eredményekkel és a startlistákkal
- Jól informált bemondó, aki folyamatosan tájékoztatja a nézőket, és megismerteti velük a sportág jellegzetességeit.

Megjegyzés: A közönség számára teljes mértékben tilos a 4 szakasz bármelyikére autóval, vagy lóval belépni. Csak a SzB által felügyelt személyek léphetnek be ily módon.

10. A TEREP VERSENY FŐPRÓBÁJA

A terep vizsga elpróbálása kicsiben, de teljes szervezési próbával a múltban hasznosnak bizonyult, különösen új versenyek esetén.

Ennek egyik módja, hogy egy nagy területen kijelöljük mind a 4 szakasz egy-egy rövidebb részét, és minden hivatalos személy és segítők állomáshelyét.

Egy gyalogos, aki a versenyzőt testesíti meg, végig megy az egész pályán. Ki kell próbálni az időmérőket és a kommunikációs kapcsolatokat, mindezeknek tökéletesen kell működni. Ennek a módszernek az a nagy előnye, hogy kicsiben és kis költséggel mindenkinek megmutatja, hogy mi lesz a szerepe az egész folyamatban, és hogy hogyan kell működni a rendszernek. Mindenki megtudja, kivel kell konzultálnia, hová kell küldeni a jelentéseket, stb. Ugyanakkor a vezető hivatalos személyek megismerhetik a munkatársaikat. A TD jelenléte fontos.

11. ÚTMUTATÁS A SZABÁLYOK ALKALMAZÁSÁHOZ

A szabályok értelmezése a bírálókat egyik legfontosabb összetevője.

11.1 Terep – a lovas és a ló erőnléte

A bírói testület az alábbi eljárással tudja megállapítani, hogy a ló, vagy a lovas erőnléte egy incidens után elegendő-e a pálya folytatásához:

1. Ha a ló nyilvánvalóan nem sérült – a Szabályzat alkalmazásán kívül nincs más teendő.
2. Ha a hivatalos személy úgy ítéli meg, hogy a ló vagy a lovas nem tudja folytatni a versenyt:
  - a) az akadálynál lévő hivatalos személy megállítja a versenyzőt, és odahívja az orvosi, vagy az állatorvosi ügyeletet. Feljegyzi a „kényszerpihenő” idejét. (Lásd 531.2.3. cikkely) , azaz azt az időt, amíg a vizsgálat eredményeképpen nem engedik folytatni a versenyt. Ezt az időt aztán levonják a versenyző idejéből.
  - b) Orvos, vagy állatorvos vizsgálja meg a lovas/ló kondícióját.
  - c) Az orvos, vagy az állatorvos a véleményéről jelentést tesz a bírói testületnek, a pálya-felügyeleti központban.
  - d) A bírói testület megteszi az orvosi/ állatorvosi javaslatot.
3. Ha a versenyző folytathatja a versenyt, a hivatalos személy feljegyzi azt az időt, amíg nem mehetett tovább; ezt azután levonják a versenyző tényleges szakasz-idejéből.
4. Minden lovas, aki leesett, csak úgy lovagolhat második lovat a terepen, és/vagy indulhat az ugróban, ha erre az orvosi szolgálat vezetőjétől igazolást kapott.

11.2 Változtatások a pályán – 517.2 cikkely

a) Csak kivételes esetekben lehet változtatni a pályán, pl. ha a hőmérséklet és a páratartalom együttesen haladják meg az ajánlott szintet (lásd az V. mellékelt javaslatait), vagy ha a terep előtt az időjárási viszonyok miatt romlik a talaj minősége.

Ennek előkészítésére a TD a CD-vel és a SzB-gal együtt készít elő alternatív terveket a szakaszok bármely érzékenyebb részére, ebbe beletartozik a mérés is. Ez nagyban megkönnyíti minden, utolsó pillanatban alkalmazott változtatást terep-pályán; a SzB még alternatív időbeosztást is készíthet előre, amit gyorsan szét tud osztani a változtatás eldöntése után. Fontos, hogy a lovasoknak lehetőségük legyen bejárni a pályát, ha az eredeti pályatervtől eltérő van. A versenyzőket a lehető leghamarabb értesíteni kell – a hivatalos üzenőfalon, a lovasok összekötőjén keresztül, és a lovasok találkozóján.

b) Ha egy akadály annyira veszélyessé válik a verseny során, hogy ki kell venni, a bírói testületnek és a TD-nek büntetnie kell minden olyan versenyzőt, aki megpróbálja megugrani az akadályt.

Javasolt az ilyen akadálynál korábban előfordult minden hibát törölni (pl. megállás, kitörés, esés, bukás, stb.), de a kizárt versenyzőket nem kell visszajuttatni a versenybe. Az is előfordulhat, hogy minden versenyzőnek az optimum időt kell számolni.

11.3 Korai startolás – 531.1.3 cikkely

Hacsak nincs más utasítás, minden startnak pontosan a kiadott időben kell megtörténnie. Ha azonban a versenyző néhány pillanattal korábban startol el, akkor pontosan fel kell jegyezni ezt az időpontot, és azonnal jelezni kell az időmérési ellenőrnek.

Ha a starter úgy érzi, hogy a korai start inkább a ló jelentős kontrollhiányának köszönhető, mintsem a lovas figyelmetlenségének, ezt jelentenie kell.

11.4 Késve startolás – 513.1.4. cikkely

Ha egy lovas késve érkezik a startra, a pálya-ellenőr és a starter együtt döntenek arról, hogyan intézkedjenek, esetleg a kizárás lehetősége is felmerülhet, konzultálniuk kell a bírói testülettel.

A B és a D szakaszon soha nem lehet versenyzőket 1 percen belül indítani. A B szakaszon a pálya rajza határozza meg, hogy egyszerre két lovas mehet-e rajta.

11.5 Előzés – 513. 5 cikkely

A hivatalos személyeknek nem szabad elfelejteniük, hogy a versenyzők gyakran teljesen elfelejtik, hogy egy másik versenyző lehet közvetlenül mögöttük.

Ha két lovas közelít meg egy akadályt, a hivatalos személynek, ha lehet a korábbi versenyzőt kell feltartani, és a gyorsabbat kell elengedni. Nagyon figyelni kell arra, hogy ne zavarjuk mindkét versenyzőt egy túlbuzgó beavatkozással!

Az ily módon feltartott versenyzők idejét fel kell jegyezni, amit aztán a szakasz teljesítésének teljes idejéből le kell vonni (531.7 cikkely) .

11.6 Feltartoztatott versenyző újraindítása 531.7 cikkely

Ajánlott, hogy az újraindítás ideje az legyen, amikor a lovas „repülő starttal” áthalad a megállítási ponton, miután az újrainduláshoz megkapta a startjelet.

11.7 Alapidő – 531.2 cikkely

a) Nagyon fontos, hogy különösen a D szakaszon pontosan ki legyen mérve a pálya. Ott kell mérni, ahol egy átlag ló/versenyző halad, ha egyenesből ugrik meg mindent. A B szakasz hosszát a lóversenypályák mérésénél megszokottak szerint kell mérni, azaz 2 méterre a kordontól.

b) Csak kétféle elfogadott távolságmérő eszköz használható:

- Egy nagy, gumis kerék (kb. 1 m átmérőjű)
- Mérőszalag

11.8 Az erő kifejtések száma – 533.4

A Szabályzat a következő kifejezéseket tartalmazza:

- „kifejezett erő kifejtés”
- „átlag ló”
- „elvárhatóan megkísérli megugrani”

Ezek a kifejezések elkerülhetetlenül magukban hordozzák a szubjektív bírálat lehetőségét; nem lehet abszolút, objektív kritériumokat meghatározni.

A TD-nek kell ezeket elbírálni, miután konzultált erről a CD-vel. Támaszkodnia kell a tapasztalataira, a tanulmányaira, döntéseiben vezérelje a józanész, és mindenekelőtt a sportszellemiség.

Segítségképpen:

„Kifejezett erő kifejtés” magában foglalja a természetes és mesterséges árkokat, a leugrókat, felugrókat, benkeket, stb., és ide tartozhatnak a természetes akadályok is. Ahol egy kis emelkedő csak az akadály szerkezetét és megugrását segíti, ott nem számítható erő kifejtésnek. A 0,6 m-nél kisebb szintkülönbség nem tekinthető erő kifejtésnek.

„Az átlag ló”: a képességeiben és tapasztalatában középmezőnyhöz tartozó ló, az adott versenyen – azaz sem a legjobb, sem a legrosszabb.

„Várhatóan megkísérli megugrani”: kifejezés lehetőséget ad a TD-nek, hogy figyelmen kívül hagyja a nem szokványos, nem várható utakat, amit a lovasok csak nagyon kis része választ.

11.9 Akadályok alternatív elemekkel vagy opcióval 533.2 cikkely

Ha egy akadály egy erő kifejtéssel ugorható meg, de két, vagy több erő kifejtéses alternatívája van, ezek mindegyikét egy elemként kell jelölni betűkkel.

Minden alternatívának az adott szint megengedett méretein belül kell, hogy legyen.

A jelenlegi szabálymódosítások nagyobb szabadságot adnak a pályaépítőnek egyenletesebb vonalakat építeni. A „fekete zászló” módszer nagy segítség ehhez (533.2.3 cikkely), a TD és a CD használja értelmesen.

Összetett akadályok esetén a versenyzőnek lehetősége van arra, hogy egyik vonalról átmenjen a másikra, feltéve, hogy A után B, utána C elem következik, és nem sérti meg sehol a szabályokat.

Nagyon ajánlott, hogy amennyiben egy akadálnál megengedett a körözés, hibapont nélkül (533.2.3), akkor az egyértelműség kedvéért ki kell adni egy rajzot arról, hogy pontosan mi engedélyezett.

11.10 Akadálytípusok – 533. 3 cikkely

Az akadályok elemeinek rögzítéséhez ajánlott módszer, a rudak odakötözése az oszlopokhoz olyan kötéllel, vagy szalaggal, amelyeket könnyű szétvágni.

Széles akadályok esetén különösen oda kell figyelni, hogy a hátsó rudak könnyen eltávolíthatóak legyenek, ha a ló beleakad (a két lába között marad a rúd). Ez azt jelenti, hogy ha elvágják a rögzítő kötést, a rúdnak vízszintesen ki kell csúszni vagy le kell esni, de semmi esetre sem emelkedhet fel.

11.11 Akadályok mérete – 533.5 cikkely

Fontos, hogy az akadályok minden része pontosan meg legyen mérve.

Hogy eloszlassuk a kételyeket, ez nem azt jelenti, hogy a zászlók között minden résznek a megengedett magassági határon belül kell lennie – csak azt, hogy azok a részek, amiről a TD és a CD úgy gondolja, hogy a lovasok ott fogják megugratni az akadályt – azoknak belül kell lenni a határon.

11.12 Vizes akadályok mérete – 533.5.3

Ha vízbe kell menni egy akadálnál, a víz mélysége a belépéstől, illetve a kilépés pontja előtt elég hosszan nem haladhatja meg a 35 cm-t (normál körülmények között 10-15 cm mélység elég). Ennek a szabálynak az a célja, hogy a lónak ne kelljen plusz problémákkal szembesülnie, amikor beugrik, és kiugrik a vízből. Ideális esetben, ha azt akarjuk, hogy a ló vágatában maradjon vízben végig, nem szabad ennél mélyebb vizet építeni. Minimum 9

m kell a kiugrás, vagy a vízben lévő akadály előtt ahhoz, hogy a ló minden esetben legalább két vágtaugrást meg tudjon tenni a vízben.

11.13 Az akadályok mérete – 533.5.5 Cikkely

A „túlzott” kifejezés használata fontos a szabályban. A CD és a TD mindenképp vegye figyelembe a pályán alkalmazott leugró típusát, és kapcsolódását a többi akadályhoz, és azt, hogy a pálya egészének milyenek a jellemzői.

Az olyan mélybeugrás, ahol lejtős részre kell landolni a lónak, sokkal kevésbé terheli meg fizikailag, mint amikor sík részre kell landolnia.

11.14 További, kizárással járó hibák– 534.3 cikkely

Ha a kizárás a bírók belátására van bízva, az azt jelenti, hogy az elkövetett „vétség” súlyosságának foka szerint kell döntenük, azaz, hogy azzal a versenyző szert tett-e valamilyen előnyre.

Ha pl. egy versenyző kobakjának szíja közvetlenül egy akadály előtt nyílik ki, amikor már éppen meglovagolja az akadályt, nem kell kizárni (feltéve, ha utána megállítják, hogy csatolja vissza a szíjat).

11.15 Az ellenszegülés/kitörés definíciója – 535. 2

Fontos megérteni, hogy pontosan mi volt a szabályalkotók célja ezzel a ponttal. Ha egy lovat az akadály egy bizonyos pontjához lovagolja a lovas, de a ló végül az akadályt egy másik ponton ugorja meg, és közben a mozgás folyamatossága fennmarad, akkor azt nem lehet hibaponttal büntetni.

Ha azonban a ló mellé megy az akadály egy részének úgy, hogy a lovasnak korrigálni kell a lovat, majd újra meg kell lovagolni az akadályt, akkor az 20 hibapontot jelent.

A lovas minden esetben meggondolhatja magát még az utolsó pillanatban is. Az akadálybíróknak kell eldöntenie, hogy a ló ellenkezése, vagy a lovas döntése miatt tért el a páros az akadály egyik részétől.

11.16 Hivatalos személyek kötelezettségei/Bírói testület – 551.1.5 Cikkely

Fontos, hogy a bírói testület tagjai, a számukra kijelölt helyen maradjanak a terep-vizsga teljes tartamában.

11.17 Hivatalos személyek kötelezettségei/Bírói testület – 551.1.6 Cikkely

a) A TD feladata, hogy az akadályhibákkal, időtűlésekkel, stb. kapcsolatos összes vitás esetben elkezdje a vizsgálódást, bizonyítékot gyűjtsön, ami alapján a Bírói testület aztán döntést tud hozni. A bíró testület tagjai lehetőleg ne kezdjenek el rögtön vizsgálódni az ilyen ügyekben.

b) A TD soha nem intézkedhet a Bírói testület javaslata nélkül. Az ügyek tisztázásánál valószínűleg egyértelmű tényekkel találja szembe magát, és előfordul, hogy csupán a szabályok félreértelmezéséről van szó a lovas, vagy a hivatalos személy részéről. Ilyen esetben javaslatot tehet a bírói testületnek, amely aztán változtathat a pontokon, ha szükséges.

c) Ha a bírói testület egy tagja maga tanúja egy ilyen esetnek, tehet, és esetleg kell, is, hogy tegyen lépéseket, de nem változtathat a hivatalos döntésen, csak vész helyzetben. Felkérhetik arra, hogy tanúként, mint szakértő mondja el az esettel kapcsolatos véleményét, ha fellebbezés miatt meghallgatásra kerül sor.

d) A bírói testület minden tagja együtt jelen van a meghallgatásokon (lásd III. IV. melléklet). Ezért lehetőleg kerülniük kell minden olyan döntést, ami fellebbezéshez vezethet. Ha egy bíró is jelen van egy ilyen eset során, akkor a meghallgatáson nem a bírói testület tagjaként, hanem szakértő tanúként kell jelen lennie.

IV. RÉSZ: DÍJUGRATÓ VIZSGA

1. FEJEZET – TECHNIKAI SZEMPONTOK

A 2003-as Military Szabályzat szerint a díjugrató vizsga legfőbb célkitűzése, hogy „rajta keresztül rajta keresztül bebizonyosodjon, hogy az előző napi nehéz terepversenyt követően a lovak elengedtségüket, figyelmüket megtartva, energiával feltöltődve készen állnak a további folytatásra.”

A Military Szabályzat már rövidebb és technikásabb ugró pályákat követel, mint korábban, de ezek még mindig megfelelnek a verseny nehézségi fokának, és a fenti céloknak. Hangsúlyozni kell, hogy a a díjugrató vizsga célja semmi esetre sem önmagában „győztest találni a díjugratásban”, hanem a fentiek elérése.

1. TALAJ

a) Ellenőrizni kell, hogy a pálya teljes területe körbe legyen zárva. A bejáratnál kell egy sorompónyi helyet hagyni a versenyzőknek; ezt minden versenyző belépése után be kell zárni, és ki kell nyitni, amikor a versenyző elhagyja a pályát.

b) Ellenőrizni kell a pálya talaját; olyannak kell lenni, mint amilyen a talaj egy átlagos lovas versenyen. Be kell tömni a lyukakat. Ha nagy esőzés van, vagy nagyon kemény a pálya talaja, homokot lehet odakészíteni az akadályok elugrási és landolási oldalához.

2. PÁLYA

a) Ajánlott, hogy egy képzett díjugrató pályaépítő segítse a military pályaépítőt ebben a fázisban.

b) A TD kérje el a CD_-től a pálya tervét, mielőtt az megépítik, és beszélje meg, majd fogadja el a tervet. Biztosítani kell, hogy a pálya vonalvezetésében legyenek kézváltások, és vonalak, távolságokkal; kötelező áthaladási kapuk nem megengedettek.

c) Ellenőrizni kell, hogy az akadályok vonalvezetése és helyzete megfelel a szabályoknak.

d) Ellenőrizni kell, hogy a pályahossz megfelelő. A pályahosszt ott kell mérni, ahol egy átlag ló feltehetően megugorja az akadályokat. Azaz sem túl szűk fordulókkal, sem kisodródó, bő fordulókkal.

e) Ellenőrizni kell az alapidőt és a megengedett időt.

3. AKADÁLYOK

a) Ellenőrizni kell, hogy az akadályok száma és az erő kifejtések száma megfelel a szabályoknak.

b) Ellenőrizni kell, hogy az akadályok standard díjugrató akadályok, azaz alakjukban és megjelenésükben meghívósak, változatosan, és a környezethez illően építettek. Az akadályelemeknek és a felépítményeknek egyaránt üthetőnek kell lenniük, de nem lehetnek olyan könnyűek, hogy a legkisebb érintésre leessenek. De ne legyenek annyira nehezek sem, hogy felbukjon rajtuk a ló. Az akadály leveréséhez szükséges erő legyen egyforma nagyságú minden akadály esetén.

c) Ellenőrizni kell az akadály felépítményét; ellenőrizni kell, hogy a kanalak sem túl mélyek, sem túl sekélyek – 2,5 cm mélység ajánlott; ha lehet, a Díjugrató Szabályzatnak megfelelő használt biztonsági kanalakat kell használni. Ellenőrizni kell, hogy rombolás esetén minden akadály újraépíthető-e a következő versenyzőknek anélkül, hogy az a felépítmény szilárdságát befolyásolná. A mesterséges kőfalak esetén ellenőrizni kell, hogy a leverhető részek elég nehezek legyenek, hogy ne essenek le a legkisebb érintésre, és, hogy pontosan illeszkednek egymáshoz, így az akadály verése esetén könnyen visszarakhatók a pontos helyükre.

d) Mivel most már alternatív akadályok is megengedettek, ellenőrizni kell, hogy azoki megfelelőek, jól ki vannak zászlózva, és jól vannak betűkkel és számokkal jelölve, a terepakadályok kapcsán tárgyalt „fekete zászló módszer” szerint.

e) Ellenőrizni kell az akadályok méreteit (magasság, szélesség, hosszúság, stb..) Legalább az akadályok 2/3-a legyen maximális magasságú (539.2 cikkely). A Díjugrató Szabályzatnak megfelelően egy akadály 5 cm-rel lehet nagyobb a megengedett maximális magasságánál, ha egyenetlen a talaj, vagy ha úgy helyezkednek el a lyukak a kitorón. Ezt a szabályt nem lehet arra használni, hogy szándékosan nagyobb pályát építsünk, - de ha pl. Egy 3, vagy 4 csillagos versenyen 1,18 m vagy 1,23 m között választhatunk egy akadály kapcsán, az 1,23 m is jó lehet.

f) Ellenőrizni kell, hogy az akadályok jellemzői megfelelnek a szabályoknak.

g) Ellenőrizni kell, hogy a kitoró szárnyak?? Ha vannak, megfelelőek.

h) Ellenőrizni kell, hogy minden vizes akadály felett van rúd.

4. JELZÉSEK

- a) A Start és a Célvonalat jobbról piros, balról fehér zászló és „START”, „CÉL” tábla jelzi.
- b) A startvonal nem lehet 25 m-nél távolabb, és 6 m-nél közelebb az első akadályhoz. A célvonal nem lehet 15 m-nél közelebb és 25 m-nél távolabb az utolsó akadálytól.
- c) Zászlókkal kell kijelölni az akadályok szélét, amelyek arra kötelezik a lovaszt, hogy az akadály teljes szélességét ugorja meg. Bizonyos esetekben (oxerek, dupla, vagy triple-bar, nyitott árkok, stb...) két, vagy több pár zászlóra lehet szükség.
- d) Ellenőrizni kell az akadályok számozását és betűzését, különös tekintettel az alternatívákra.

5. TARTALÉK ANYAGOK

Ellenőrizzük, hogy van –e elég tartalék akadályelem.

6. BÍRÓI TORONY

Ha a díjugratást állandó díjugrató pályán tartjuk, nincs gond. Ha ideiglenesen kialakított pályán tartjuk, ellenőrizzük, hogy minden bíró jól lát minden egyes akadályt. Legyen eléggé emelt, és legyen megfelelő rossz időjárás (eső) esetén is. Általában 6 embernek, plusz egy számítógépnek kell helyet biztosítani.

7. A PÁLYA ÁTVÉTELE

- a) A TD beszélje meg és fogadja el a pályatervező tervét mielőtt a pálya megépítése megkezdődik, amit normál esetben a díjugratás előtti napon kell elvégezni.
- b) A TD-nek meg kell néznie a pályát késő este a díjugrató szám előtt, ha az a következő reggel van, vagy a díjugratás napjának reggelén, ha az délután van.
- c) 30 perccel a start előtt a „pálya nyitva” kell, hogy legyen a versenyzők számára. Ettől az időponttól semmilyen változtatást nem lehet tenni a bírói testület beleegyezése nélkül.

2. FEJEZET – ADMINISZTRATÍV FELÉPÍTÉS ÉS SZABÁLYOK

1. HIVATALOS SZEMÉLYEK

- a. 1 pályatervező az asszisztenseivel
- b. pályaszolgálat: visszahelyezi a levert rudakat, kiegyengeti a talajt, javítja a széttört akadályokat, és nyitja és zárja a bejáratot
- c. stewardok a melegítőben, intézik a lovak beléptetését
- d. 1-2 időmérő
- e. 1 írnok a bíróknak
- f. 1 eredményszámító, vagy eszköz az eredmény továbbításához az eredményszámítóknak
- g. szükség lehet egy olyan képzett személyre, aki jelzi a bíróknak, ha egy általuk nem látott akadálynál hiba történt (fehér zászló)

2. PÁLYARAJZ

- a) a pályarajzot ki kell függeszteni a melegítőben, az istállóknál és a pálya bejáratánál legalább 30 perccel az első start előtt. Legyen belőle másolat a bírói toronyban a bírók és a TD számára.
- b) a pályarajznak összhangban kell lennie a Díjugrató Szabályzattal. A start és a cél vonalat egyértelműen kell jelezni, ugyanígy minden akadály megugratásának irányát, és az alapidőt, valamint a megengedett időt.

3. PÁLYANÉZÉS

A versenyzők és a csapatvezetők legalább 30 perccel az első start előtt bejárhatják a pályát. Nincs joguk semmilyen változtatáshoz. Az akadályok megugrása gyalog tilos. A versenyzők a Díjugrató Szabályzatnak megfelelően rendes versenyöltözékben jelenhetnek meg a pályabemutatón.

4. IDŐMÉRÉS

- a) Elektromos időmérőt kell használni, aminek a pontossága legalább 0,01 sec.
- b) A Díjugrató Szabályzatnak megfelelően az időmérőnek képesnek kell automatikusan mérni a lovas startja utáni 45 másodperces visszaszámlálást.
- c) A bíróknál is kell, hogy legyen egy manuálisan stopper.

5. FOTÓZÁS

Képeket csak a versenypályán, a TD felügyeletével lehet készíteni, aki gondoskodik arról, hogy a fotózás ne zavarja a lovakat.

6. CSENGŐ ÉS MEGÁLLÍTÓ FIGYELMEZTETÉS

- a) A csengő (vagy más figyelmeztető jelzés) legyen olyan hangos, hogy a lovas a pálya minden részén jól hallja. Ezt a TD-nek kell ellenőrizni.
- b) Legyen kéznél egy mechanikus csengő is, arra az esetre, ha az elektromos csengő elromolna.

7. BELOVAGLÁS A PÁLYÁRA

Közöljük a lovasokkal, hogy belovagláskor köszöntsék-e a bírókat, és ha jelen vannak, az államfőt, vagy egyéb VIP személyeket, vagy sem.

8. ORVOSOK, ÁLLATOROVOSOK, KOVÁCSOK, MENTŐK ÉS LÓMENTŐK

Ellenőrizzük le, hogy ki vannak jelölve, jelen vannak, és készen állnak arra, hogy szükség esetén beavatkozzanak a díjugrató pályán (pl., hogy a ló mentő fel van kapcsolva a vontató járműre, és a sofőr a járműnél van a kulccsal!!). Legyenek kéznél paravánok, amelyeket gyorsan elő lehet venni, szükség esetén.

9. AZ EREDMÉNYEK BEMONDÁSA ÉS KIADÁSA

A versenyzők eredményét a lehető leghamarabb be kell mondani, miután teljesítették a pályát. Az eredményeket a hivatalos üzenőfalra is ki kell függeszteni. A díjugratás befejeztével ki kell adni a végleges eredményt (a TD jóváhagyásával), amely minden versenyző részletes eredményét tartalmazza (Végleges eredmények); a dokumentum a tartalma és formája meg kell, hogy feleljen a FEI által meghatározott modellnek.

10. A BÍRÓI TESTÜLET

A bírói testület felelős a díjugratás elbírálásáért. Ha úgy döntenek, igénybe vehetnek egy képzett díjugrató bírót. Ha a bírók közül legalább egy olyan van, aki nem bírál gyakran díjugratást, jó, ha van egy olyan tapasztalt személy, aki kezeli az órát és a csengőt.

A 3 főből álló bírói testület egy tagja jó, ha a melegítőben felügyel.

11. MELEGÍTŐ CHIEF STEWARD

A melegítő Chief Steward, és a hozzá beosztott stewardok ellenőrzik, hogy a lovasok felszerelése és viselkedése szabályos-e. A melegítőben maximum 10 cm-rel magasabb akadályt lehet ugratni, mint a versenypályán.

12. INDULÁS SORREND

a) A díjugratás indulási sorrendjét rögtön a harmadik lószemle után ki kell adni; ez a lovasoknak, a stewardoknak, és más hivatalos személyeknek, a médiának és a közönségnek is fontos.

b) Ha ugyanaz a lovas két lovat lovagol ugyanabban a kategóriában, és a lovak között nincs 8 helynyi különbség, úgy kell módosítani az indulási sorrendet, hogy a rosszabb helyen álló ló startját módosítsuk úgy, hogy legalább 8 lovas legyen a két ló között.

13. ÚTMUTATÁS A SZABÁLYOK ALKALMAZÁSÁHOZ

13.1 Általános – 536. Cikkely

A terep pályák a modern lovastusában technikásabbak, főleg a kombinációkat, és az azokban alkalmazott távolságokat tekintve (azaz keskeny frontú akadályok, íves vonalak, stb...) A military szabályzat szerint az ugró vizsga célja, hogy bizonyossá váljon, „hogy a ló visszanyerte az elengedtségét, energiáját és figyelmességét, ami a folytatáshoz szükséges, és, hogy jól képzettek a díjugratás követelményeihez. A lovastusa szabályzat az utóbbi időben rövidebb és technikásabb díjugrató pályákat követel meg, ami azonban még megfelel a verseny nehézségi fokának, és a fenti céloknak.

13.2. Az alapidő megváltoztatása (a pályahossz mérése) 537.2. cikkely

A díjugratás indulási sorrendje a terep végén kialakult eredmény alapján fordított sorrend szerint történik. Ez azt jelenti, hogy az első lovas, aki az ugrópályán indul, nem biztos, hogy a leginkább motivált az alapidő elérésére. A bírói testületnek figyelembe kell venni ezt is. Ezért a TD-nek és CD-nek minden pályát le kell mérni, hogy a hosszuk megfelelő-e.

13.3. Alternatív akadályok – 539.3 Cikkely

Minden alternatívának az adott kategóriában megengedett mérethatáron belül kell lennie. Az alternatív akadályokat csak egy pár zászlóval kell zászlózni, még akkor is, ha több akadályból épülnek fel. A TD engedélyt adhat külön kizászlózott alternatív akadály építésére is, de csak akkor, ha véleménye szerint ez javít a pályán.

V. RÉSZ

1. DÍJÁTADÁSI CEREMÓNIA

A tapasztalatok szerint a SzB-nak szabad kezet kell adni a díjátadási ceremónia szervezésében, hogy a saját igényeknek, kívánalmaiknak megfelelően legyen.

Néhány segítő javaslat:

- a) a lovasok általában lóháton vesznek részt, de jó, ha van egy pódium az első három lovasnak/csapatnak
- b) a díjátadás sorrendje általában a következő:
  - csapat
  - majd egyéni helyezettek
- c) A SzB köteles az egyéni indulók legalább 25%-a közt szétosztani a pénzdíjat; az első díj nem haladhatja meg a teljes pénzdíj 30%-át (FEI Általános Szabályzat)
- d) CCI-n, ha minden lovas kap emlékpakettet, aki teljesítette a versenyt, mindannyian legyenek ott a díjátadáson. Azonban azt el kell fogadni, hogy a nem helyezett lovasok már a díjátadás előtt távozni akarnak a versenyről.
- e) Az is nagyon ajánlott, hogy egyéni indulók esetén legalább a 3 legjobb ló tulajdonosa legyen jelen a díjátadási ceremónián.
- f) A lovasok általában jobban szeretik a jól szervezett, nem túl hosszúra nyúló díjátadást.

Megjegyzés FEI bajnokságokra:

Javasolt átnézni a FEI ajánlásait az érmek, egybek átadási protokolljára vonatkozóan; ezek időről időre változnak.